

DIRVA

Nr. 25

Kovas-Macrh 1, 1963

Cleveland, Ohio

Vokiečiai apsisprendė už JAV

VAKARŲ VOKIETIJA Į WASHINGTONĄ ATSIUNTĖ SAVO KRAŠTO APSAUGOS MINISTERI VON HASSEL SU PRITARIMU JAV PLANAMS APIE VIENINGĄ NATO ATOMINĘ JĖGĄ IR STAMBIAIS UŽSAKYMAIS AMERIKOS KARO PRAMONEI. — TUO BŪDU NORIMA UŽTUŠUOTI TĄ BLOGĄ ĮSPŪDĮ, KURI KANCLE-
RIS ADENAUERIS PALIKO KENNEDY ADMINISTRACIJAI SAVO FLIRTU SU CHARLES DE GAULLE. — NAUJOS KOMBINACIJOS APIE ADENAUERIO PASITRAUKIMĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nepaisant visų senelio kancelerio Konrado Adenauerio asmeniškų simpatijų de Gaulle ir jungtinės katalikiškos Vakarų Europos idėjai, jo vyriausybė, pastatyta prieš pasirinkimą: Paryžius ar Washingtonas -- be didesnių svyravimų pasisakė už glaudesnius santykius su Washingtonu. Po dvejų pralaimėtų pasaulinių karų vokiečiai labai nenorėtų vėl būti pralošusioje pusėje, o jėgos santykis kalba Washingtono, ne Paryžiaus naudai. Kad tai įrodžius, Vokietijos vyriausybė dabar į Washingtoną atsiuntė savo naują krašto apsaugos ministrą Kai-Uve von Hassel su pranešimu:

* Vokietija padidina savo krašto apsaugos biudžetą iš 17 iki 18,4 milijardų markių t.y. netoli 5 bilijonų dolerių.

* Princiipe Vokietija sutinka padidinti savo konvencionalinės kariuomenės skaičių, tačiau praktiškai šiuo momentu tai esą neįmanoma dėl karininkų ir puskarininkų kadro stokos. Dėl to Vokietija siūlo sudaryti tam tikrus teritorinius papildomus dalinius iš jau atitarnavusių rezervistų.

* Vokietija pritaria amerikiečių idėjai apie jungtinę NATO atominę jėgą, kurios tikslios struktūros iki šiol ir pats Washingtonas dar nežino. Vokiečiai siūlo sprendimą kada panaudoti tą jėgą palikti NATO vyr. vadui Europoje. Iš savo pusės jie tai kombinuotai įgali pavestų dvi "Starfighter" eskadras, kurios gali apmėtyti atominėmis bombomis

taikinius už 2.000 km. (Vėliau juos pakeistų raketos). Taktiniai atominiai ginklai (mažo kalibro) paliktų ir toliau divizijų ir korpusų dispozicijoje. (Dabar užtaisus tiems ginklams laiko amerikiečiai po raktų.)

* Vokietija padidina savo užsakymus JAV karo pramonei beveik pusę bilijono dolerių, kad įrodžius, jog ji nemananti finansuoti de Gaulle planų Prancūzijai įtaisyti, "nepriklausomą" atominę jėgą.

Visa tai turėtų išsklaidyti bet kokius Washingtono įtarimus dėl slapto de Gaulle - Adenauerio susitarimo. Paskutinė geriausių santykių atstatymui kliūtis būtų kancelerio asmuo, tačiau Adenaueris pats mano, kad Kennedy vis dėlto jam asmeniškai pasitiki, todėl jo draugas ministeris be portfelio Heinrich Krone slapta tame krikščionių demokratų frakcijos susirinkime pasiūlė tokį ateities planą:

* 87 metų Adenaueris lieka kancelieriu ne iki šių metų rudens, kaip jis buvo žadėjęs, bet iki 1964 m. rudens;

* Vice-kanceleris ir pretendentas į Adenauerio kėdę Ludwig Erhard lieka toliau savo poste, o vėliau išrenkamas prezidento vietoje Heinrich Luebke, kurio kandidacija pasibaigs kitų metų pabaigoje;

* 1964 m. rudens nauju kancelieriu išrenkamas dabartinis užsienio reikalų ministeris Schroeder, kurio vieta atitektų dabartiniam frakcijos pirmininkui von Brenzano.

Prieš tą planą piestu stoja dalis pačių krikščionių demokratų partijos, ypač jos protestantų sparnas. (Erhard, Schroeder, von Hassel ir Seimo pirmininkas Geistenmaier yra protestantai). Jie yra tos pažiūros, kad Adenaueris turėtų šį rudens jau pasitraukti. Kaip iš tikrųjų bus, greičiausiai nutars pats Adenaueris pasitaręs su Schroederiu. Jie abu šį mėnesį važiuoja atostogų Italiją.

RIO ERDVĖJE SKAMBA LIETUVOS DAINA

Rio de Janeiro lietuviai labai gražiai paminėjo Lietuvos nepriklausomybės 45-rių metų paskelbimo sukaktį.

Jau vasario 15 d., 16 val. per švietimo ir Kultūros ministerijos radiją buvo transliuojama lietuviška muzika, net visą pusvalandį. Programos vedėja davė atitinkamus paaiškinimus, primindama radijo klausytojams, kad šiuo metu Lietuva yra okupuota Sov. Sąjungos.

Vasario 16 d. tarp 10-13 val. Lietuvos atstovas Dr. Frikas Meieris priėmė savo tautiečių sveikinimus pasiuntinybės patalpose.

Vasario 17 d. minėjimas buvo iš dviejų dalių: 9 val. ryto iškilmingos mišios, celibruojamos arkivyskupo Dom Helder Cimara ir 13 val. oficialus paminėjimas tos pat Rosario bažnyčios salėje. Tai dienai skirtame pamoksle arkivyskupas Camara priminė lietuviams šios dienos reikšmę, pabrėždamas, kad jis būtų didžiai laimingas jeigu galėtų į susirinkusius lietuviškai prabilti.

Oficialios dalies minėjimą atidarė Edmundas Dubauskas, "Dainavos" organizacijos pirmininkas, pakviesdamas Dr. Friką Meierių tarti žodį gausiai susirinkusiems tautiečiams. Po ministerio kalbėjo svečias iš JAV, priminęs savo tautiečiams, kad ši diena yra lietuvių vienybės simbolis. Ją laisvi lietuviai taip ilgai švęs, ligi galės sugrįžti į savo tėvynę. Po kalbų sekė jaunučių lietuvaikių. R. Gaulios dukrų, deklamacijos, jų močiutės eilėraštis ir Birutė Kutkaitė padeklamavo Brazilijos eilėraštį.

Šis subūvimas-minėjimas visiems paliko gilų įspūdį. J. Šaforius

LNT TARYBOS SUSIRINKIMAS PARYŠKINO PAŽIŪRAS Į NEPRIKLAUSOMYBINĖS VEIKLOS PLANUS

Vasario 23 d. pabaltiečių būstinėje New Yorke įvykęs Lietuvos Nepriklausomybės Tarkos Tarybos susirinkimas sąmoningai nebuvo papuoštas iškilėmis, garbės svečiais, įmantriai sudėstytais ir išvingiuotais sveikinimais, nei trimitavimais apie tuo tarpu tik vaizduotėje teįmaną "ofenzyvą Lietuvos laisvės kovos fronte".

Vienintelė "apeigų apeiga" (taip ji buvo susirinkime apibūdinta) buvo Lietuvos himnas. Kadangi, tačiau, susirinkimas vyko tada dar nepraslinkusiame Lietuvos nepriklausomybės šventės šešėlyje, susirinkusieji tą progą laikė pritingamą paryškinti ir viešai pareikšti savo besąlyginį tikėjimą Lietuvos nepriklausomybės idėja ir pareikšti pažūrą į svetur gyvenančių lietuvių vaidmenį atlikime pareigos savo tautai.

Remiantis tuo pagrindinių dalykų sampratos išdėstymu, buvo ir toliau ryškintos pažiūros

jau į šiandien, dvidešimtis trečiais tebetrunkančio Lietuvos nepriklausomybės užgnaužimometais susirūpinimų keliančius klausimus: nepriklausomybinėje veikloje įsigalėjusį "policentriškumą", pastangas ir sumanymus sukurti tai veiklai vieną bendrą vadovybę ar bent derinimo ir atstovavimo židinį, pačios Lietuvos Nepriklausomybės Tarkos pasirinktuosius uždavinius, pažangą ir nusidėsimus jų vykdyme, darbinių pajėgų ir darbo priemonių arba kartais ir kantybės stokos reiškinius, "ryšių ir bendradarbiavimo", kongresinių rezoliucijų, ir kitų Rusijos imperijos viešpatuojamųjų tautų laisvės aspiracijų rėmimo klausimus.

BE REZOLIUCIJŲ

Lietuviškus laikraščius skaitančiai visuomenei tebesant aprūpintai rezoliucijomis iš lapkričio mėnesio derliaus (Vlko ir Kultūros Kongreso rezoliucijomis, nors nepasizymintomis instruktyvumu, bet prisotinusiomis didžiu savo gausumu), LNT Taryba nutarė, kad bus rimčiau ir tikslingiau, jei ji susilaikys nuo pasikesinimų "tvarkyti" nepriklausomybinę veiklą rezoliucijomis. Išryškintas pažiūras nutarta laikyti direktyvomis. LNT vadovybei ir jas skelbti bei sudėlyti visuomenei.

NOMINALINIS LNT SUDĖTIS SUMAŽĖJIMAS

LNT Tarybos susirinkimas šį kartą vyko nedalyvaujant vienam iš originaliųjų LNT sudariusiųjų sambūrių, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžiui. Susirinkimas buvo supažindintas su LAS išstojimo iš LNT pareiškimu, kuriame esmingiausia ir lemiamoji išstojimo priežastis nurodyta -- LAS vadovybės nesutikimas su LNT pirmininko spaudoje pareikštomis nuomonėmis. Pareiškimą susirinkimas, tarant parlamentiniu formulavimu, priėmė dėmesin ir perėjo į svarstyti kitų klausimų, priėmęs dėmesin ir pastabą, kad LAS sprendimas atrodo padarytas lyg ir "ne iš to galo", kadangi paprastai organizacijose, jei ima nepatikti pirmininkai ar kiti pareigūnai, tai daroma žygių jiems pakeisti, o ne bėgama iš organizacijos. Ypač, kad

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

PUSĖ bilijono žmonių miršta badu ir pusė žmonijos negauna pavalgyti iki soties... Ir ši padėtis, kaip skelbia FAO (prie Jungtinių Tautų sudarytoji maitinimui ir žemės ūkiui plėsti organizacija), dar pasunkės. Iš pateiktųjų statistikos davinių ateities vaizdas tikrai tragiškas.

Nuo žmogaus atsiradimo žemėje iki 1830 metų žmonių skaičius pasiekė vieną bilijoną. Užteko tik 100 metų, kad 1930 metais jau būtų priskaitoma 2 bilijonai žmonių. Ir štai po 30 metų, priskaitoma jau 3 bilijonai žmonių...

Pagal FAO apskaičiavimus, už 40 metų žemėje gyventojų bus dvigubai daugiau, būtent 6 bilijonai žmonių. Ir nuo to momento žmonių skaičius augs astronomiškai skaičiais.

ŽMOGUI išmaitinti žemėje plotai nėra neriboti. Dabar kiekvienam žmogui tenka po 12,5 akrų žemės, iš kurios tik 1,1 akra yra apdirbamas. FAO mano, kad priegeriausių sąlygų dar galima būtų 2,65 akrų paversti dirbama žeme, kas duotų vienam žmogui po 3 akurus dirbamos žemės.

Likusioji žemė iš 12,5 akrų yra netinkanti žemės ūkiui: 2,5 akrai sausumos, kur negali augti jokia augmenija, 1,25 akro netinkanti žemės ūkiui, 2,5 akrų yra apkloti amžinu sniegu ir 2,5 akrų yra kalnai.

Jei ateinančio šimtmečio pradžioje dar pavyktų su naujais technikos išradimais visą tinkančią žemę ūkiui išnaudoti maisto gaminimui, tai tektų kiekvienam žmogui po pusantro akro. Bet nuo to momento prasidės kritiška padėtis. Didėjant gyventojų skaičiui, su kiekvienais metais mažės vienam žmogui apdirbamos žemės plotas. Jei jau dabar kas antras žmogus negauna iki soties pavalgyti, galima įsivaizduoti kas bus tada, kai atsiras kelis kartus daugiau naujų burnų išmaitinti.

STALINAS po dešimt metų buvimo pragare gavo 24 valandas atostogų praleisti žemėje.

-- Kur tu važiuosi? -- klausia Liuciferis. -- Žemėje liko labai mažai tavo draugų. Nebent tu vyksi į Pekiną...
-- Aš nemėgstu kinų, -- sumurmėjo Stalinas.
-- Tai gal į Albaniją? -- siūlo Liuciferis.
-- Ką aš ten darysiu?
-- Važiok tada pas savo draugą Paleckį į Vilnių!
-- O, ne, ačiū! Geriau aš atsisakysiu nuo atostogų!...

(vg)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• NIKITA CHRUŠČIOVAS, NEŽINIA KIENO IR KUR SPAUDŽIAMAS, vėl pradėjo žvanginti propagandinius kalavijais. Pakartojęs, kad Vakarų "agresoriams" užpuolus bet kurią "socialistinę" valstybę, įskaitant ir Kubą, prasidėsias pasaulinis karas. Galimas daiktas, kad jo karingumas taikomas, "vidaui rinkai" ar Pe-

kinui patenkinti, nes, čia pat apsisukęs, taria sutinkąs pradėti derybas Berlyno klausimu.

• SENATORIUS STEPHEN M. YOUNG, OHIO, pareiškė pasipiktinimą, pamačius vienoje iš JTO konferencijų Ženevoje, kaip veliui ir beprasmingai mėtomi pinigai tikslams, apie kuriuos daugelis delegatų nieko neišmano.

Mokslo ir technologijos vystymas neišvystytuose kraštuose buvo svarstomas šimtų delegatų, jų tarpe dauguma iš Afrikos kraštų, pretenduojančių suprantančius apie ką čia kalbama.

Dauguma konferencijos laiko išnaudojama priėmimuose ir išgėrimuose, būdinga, kad tos konferencijos metu švaistėsi spiečiai ir JAV atsiųsti delegatai ir paramos užsieniui valdininkai, kurie geriau padarytų grįžę namo, dirbant pragyvenimui reikalingą ir naudingą darbą.

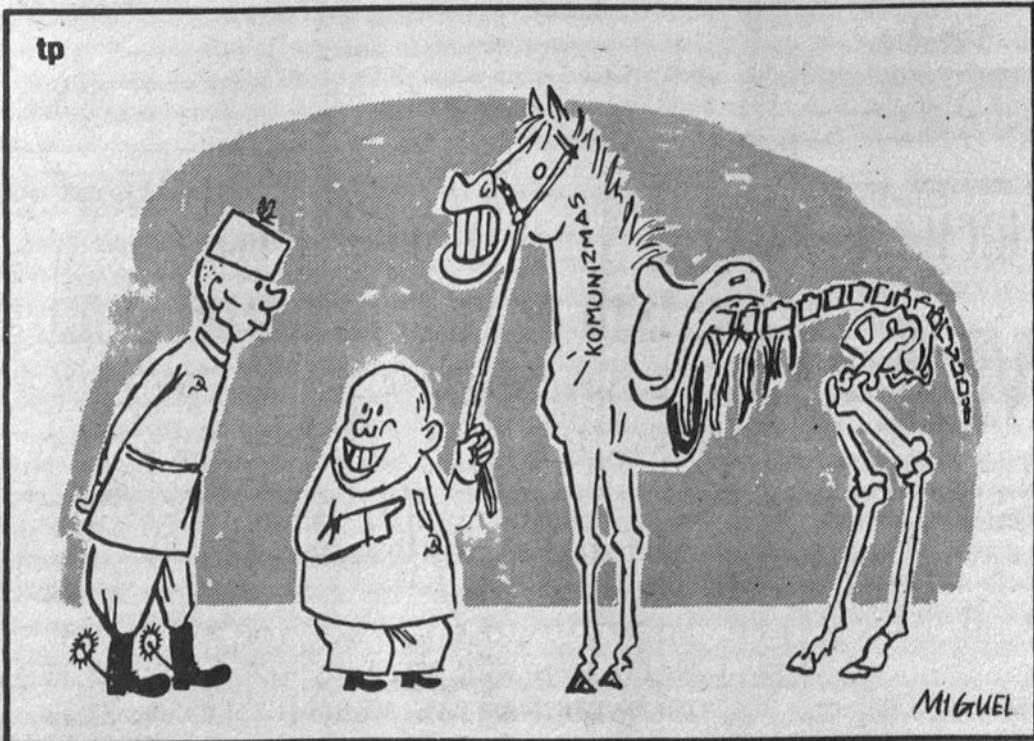
• SPAUDOS PRANEŠIMAI BYLOJA APIE EILĘ susišaudymų tarp Sov. Sąjungos ir Raud. Kinijos pasienio sargybinių.

• VADOVAUJANČIO BRITŲ POLITIKO NUOMONE, PREZ. KENNEDY turįs puikių patarėjų, bet jų nelaimė glūdi tame, kad amerikiečių visuomenė ne visomet reaguojanti taip, kaip jie norėtų, kad ta visuomenė reaguotų. To pasekoje, prezidento patarėjai liko vieni nesupratę ir de Gaulle politikos.

• JAV VYRIAUSIAS TEISMAS, PASKYRUS Į JĮ BUV. DARBO SEKRETORIŲ A. GOLDBERGĄ rodo liberališką sparno "jėgos balansą" vyraujant.

• PIETŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ VIENYBĖ, parodyta Kubos krizės metu, baigia vėl subyrėti. Kai Venezuelos prezidentas Betancourt norėtų Castro pašalinimo, Brazilijos Guolart siekia glaudesnių prekybinių ryšių su Sov. Sąjunga, paliekant Castro ramybėje.

Tos bylos siūlo galai gi lieka Washingtono, prezidentui Kennedy ir premjerui Chruščiovui Kubos reikalu pasikeitus jau virš 20 privataus pobūdžio laiškais.

-- Žiūrėk, kokie geri jo dantys!...

LNT Tarybos susirinkimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Šiuo atveju, jau prieš LAS vadovų pranešimą apie jų apsisprendimą pasitraukti, buvo viešai žinoma, jog LNT pirmininkas, ne tiek dėl "nuomonių nesutikimo", kiek dėl eilės kitų preižasčių, vistiek nebesutinka pasilikti tas pats.

Pastebėta taip pat, kad LNT darbe (kaip ir visose sambūrių federacijose) sambūrių vaidmuo daugiausia ribojasi nuomonių - pažiūrų sudaryme, o darbe lemiamos reikšmės turi individualios pajėgos ir jų dalyvavimas konkreciuose veiksmuose, todėl kreiptina daugiau dėmesio į konkreciai reikalingų inividualių pajėgų telkimą, jų darbą ir tam darbui priemonių bei sąlygų parūpinimą.

VIENOS VADOVYBĖS
KLAUSIMAS

Nors Dirvoje vasario 20 d. paskelbtas P. Stravinsko atviras laiškas LNT Tarybai dėl šventės pašto įstaigose, susirinkimo dalyvių laiku ir nepasiekė, išryš-

kintoji pažiūra šiuo klausimugali būti laikoma atsakymu ir į tą laišką, kaip ir į eilę kitų sumanymų bei siūlymų šioje srityje. LNT Tarybos akyse -- ne Vlike glūdi dabartinę padėtį atitinkantis klausimų tinkamas išsprendimas.

"Vienintelė plotnė, atvira visoms, įvairiausio pobūdžio nepriklausomybinės veiklos šakose galinčioms reikštis pajėgoms, ir vienintelė plotnė, kurios sandaros pagrindas dedamas visuotinių periodinių rinkimų praktikavimas, yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacija. Į šios ir bent tuo tarpu tik į šios organizacijos sistema," -- kalbėta LNT Taryboje -- "gali būti dedama viltis, kad per ją galėtų būti sudarytas patenkinamas visos lietuvių nepriklausomybinės veiklos susižinojimo, derinimo ir vieningo atstovavimo centras. Tik sąlygos tokiam centrui PLB pastogėje dar nėra parengtos... Kadangi tokios sąlygos (atitinkama PLB rinkimų sistemos reforma) galimos tik tolesnėje ateityje, o nepriklausomybinės veiklos bendro centro klausimas aktualus dabar,

neatmestinas ir kitoks šio klausimo laikinis išsprendimas, koks gal būtų įmanomas, naudojantis dabartinėmis PLB organizacijos teikiama galimybėmis". (Išsamesnė informacija apie susirinkimo tuo klausimu dėstyta pažiūras bus atskirai).

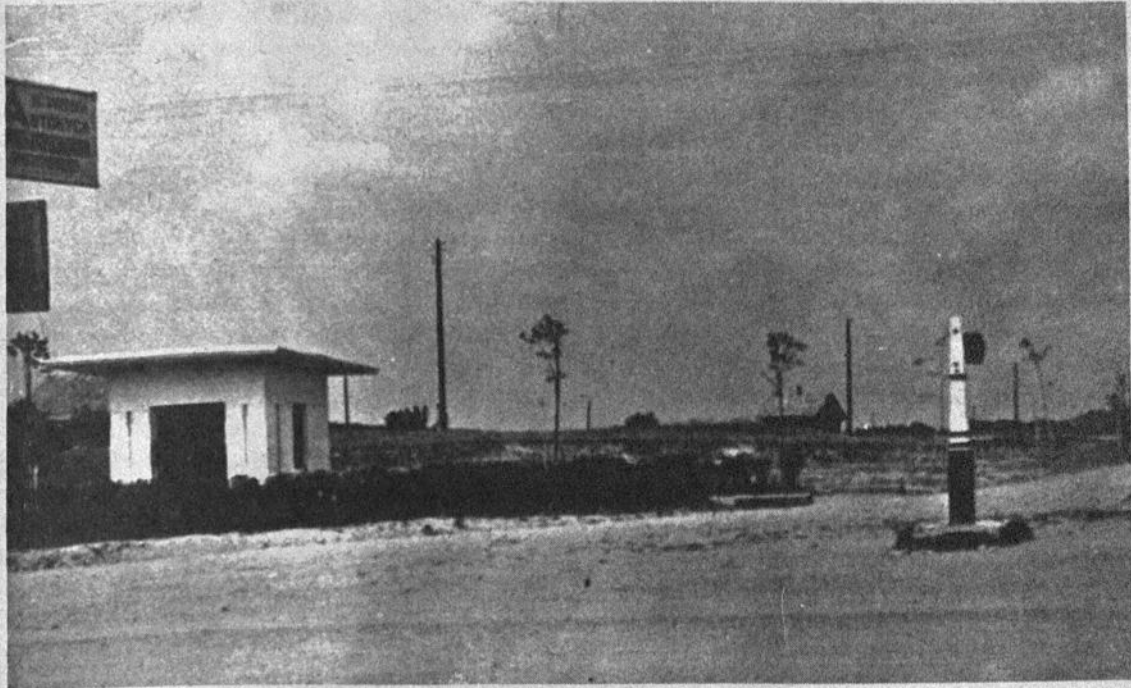
"BENDRADARBIAVIMO"
KLAUSIMAS

Šiuo populiariu klausimu kalbėta:

"LNT mažai tėra viešai tuo klausimu prastarusi, bet tam tikra pažiūra į tą reikalą LNT darbe ir laikysenoj yra. Būtent: bendradarbiavimui, kaip kapi-tuliacijai prieš smurtą -- aiškus ne: ryšiams ar santykiams su lietuviais Lietuvoje, kaip priemonėms bent netiesioginei rezistencijai prieš smurtą -- taip. Ar, kada ir kaip toki ryšiai bei santykiai vykdytini, koki būdai ir kokios priemonės jiems vartotinos -- nėra nei viešų svarstymų, nei viešų nutarimų dalykas."

VADOVYBĖS ATNAUJINIMAS
"BE PERVERSMO"

LNT valdyba įgaliota ir įpareigota ne tik vadovautis LNT Tarybos susirinkime apsvaistytomis pažiūromis, bet ir toliau jas vystyti, darant išvadas iš mažiau ar daugiau bekintančios padėties ir nusistatymų, besubręstančių vi suomenėje, ypač konkreciai LNT darbą remiančiuose jos sluogsnuose. Vadovybės pareigūnų parinkime nebuvo "pozicijos-opozicijos" varžybų. LNT dalyvaujantieji sambūriai kiekvienas nuo savęs pasiūlė po vieną asmenį į valdybą (LLKS -- K. Silidina, LRS -- B. Bieliuką, LTS -- J. Mauruką). Kaip paprastai, LNT pirmininkas (B. Nemickas) pasiūlytas visų sambūrių atstovų sutarimu, o šiuo atveju visų sambūrių sutarimu pasiūlytas ir dar vienas valdybos narys, buvęs pirmininkas (V. Rastenis), ir taip valdyba išrinkta visais tarybos balsais, be opozicijos. Valdyba visų sutarimu, dar gali būti papildyta asmenimis net nebūtinai iš LNT dalyvaujančių sambūrių narių tarpo.

Ar bereikia kitokio įrodymo, kaip Lietuva yra rusinama. Kelyje iš Daugailių į Dusetas autobusų sustojimo vietoje padėtas vien tik rusiškas užrašas: "Ostanovka avtobusa"...

BOLŠEVIKŲ SIAUTĖJIMAS ZARASUOSE (8)

K. UBONIS

TIKRASIS MELNIKAITĖS VEIDAS

Zarasuose, Šaltupės gatvėje, Marijos Melnikaitės tėvas turėjo namelį. Apylinkė jį buvo garsus, kaip geras dildžių atnaujinimo specialistas, Šaltkalviai sakydavo:

-- Mesk naują dildę, o imk Melniko atnaujintą...

Pas Melniką, visad dirbdavo mažiausiai vienas darbininkas. Bet dildžių atnaujinimo paslapties Melnikas niekam neišdavė. Dildes veždavo žmonės iš tolimų apylinkių, net iš Daugpilio.

Namelis, iš lauko nesudarė turtinumo vaizdo, bet viduje buvo gražiai įrengta. Melnikas turėjo pinigų Zarasų banke ir ruošėsi naujo namo ir dirbtuvės statybai. Bolševikai žinojo, kad Melnikas buvo stiprus finansininkas, bet propagandiniams tikslais padarė paskutiniu juo skurdžiumi...

Bolševikai niekus pasakoją, kad Melnikaitė negalėjo mokytis

dėl tėvų ubagystės. Tikrumoje ji buvo tinginė ir vietojėjusi į mokyklą, leisdavo laiką paežerėje. Subrendusi ji persikėlė į Kauną, nes Zarasai jai pasidarė kaimas...

Melnikai sunkiai pergyveno, kai sužinojo, kad jų duklė susidėjo su komunistais ir tapo deputate. Deputatės vardas Melnikaitė davė naudos. Ji išsipuošė konfiskuotom suknelėm ir brangenybėm, apsigyveno puošniame bute. Vokiečiams spaudžiant bolševikus, Melnikaitė atsiduria Justo Paleckio svitoje ir pakeliui į Maskvą, išdidžiai su juo pietauja Zarasuose.

Bet Rusijoje ją atskyrė nuo visų kelionės didžiųjų draugų ir pasiuntė į desantininkų mokyklą.

Ir štai, Melnikaitė iš tokių aukštybių su "deputatės" garbe, siunčiama tiesiai į miško duobes gyventi su rusais.

Vartytis duobėse tarp vyrų ir taisyti po miškus Melnikaitė atsidodo ir ji nutarė pasiduoti, išduodama savo draugus bolševikus.

Vokiečių okupacijos metu Zarasų krašte veikė Lietuvos Laisvės Armija ir Lietuvos Laisvės Kovotojai. Abi šios pagrindinės organizacijos dirbo iš vien.

Pirmieji ginklų kiekiai buvo atvežami iš Kauno. Kad apsisaugojus nuo vokiečių, kartais pasinaudota Policijos D-to leidimais,

kad ginklai vežami Zarasų apskr. policijai apginkluoti.

1944 m. liepos mėnesio pirmomis dienomis Zarasų kraštą užgulė visiškai neviltingas. Kooperatyvo mašinomis, tarnautojų šeimomis ir kas tik apsisprendė trauktis, buvo išvežti. Bolševikų paleisti gandai ėjo iš lūpų į lūpas:

-- Žemaitijos laukai nugulę bėgliais. Nėra maisto. Įsimetę ligos. Vokiečiai su durtuvais atstumia bandančius pereiti sieną... Bolševikai vos tik spėja slinkti paskui bėgančius demoralizuotus vokiečių karius. Geriausias išsigelbėjimas tai slėptis miške, niekur nebėgti.

Daugelis lietuvių pakluso ir pasirinko mišką laukdami suginklų rankose tėvynės laisvės rytojaus.

Zarasų krašto pagrindinio vadovybė buvo kitos nuomonės. Būriams buvo pranešta, kad kovotojai traukiasi su policija.

1944 m. liepos m. 12 d., virš 200 kovotojų susirinko Zarasuose. Kolona susidarė iš 100 vienkinkių vežimų, vieno sunkvežimio, vienos lengvos mašinos, 2 motociklų, 15 dviratininkų, 5 raitelių.

Po ilgos kelionės ir mūšių, iš mūsų kolonos liko tik būrelis žmonių, 1944 spalio 9 d. Nerlingoje pasirinkusių beginklio žmogaus buitį. Vieni buvo įjungti į darbo kuopas, kiti slinko toliau nuo raudonosios šmėklos.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsisvegiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną. Nepraleiskite progos, nes ta lengvata galėsite pasinaudoti tik iki 1963 m. balandžio 15 d. Ir niekur kitur, tik užsisakant per Dirvą.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

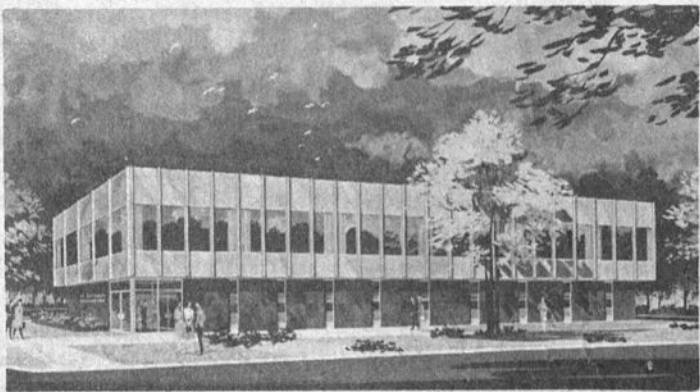
(parašas)

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Atsišaukimas į Atlanto pakraščio lietuvių

New Yorke veikiančių Vasario 16 Gimnazijos remėjų būrelių vadovai 1963 m. kovo 1-10 d. d. skelbia piniginių vajų Vasario 16 Gimnazijos naudai. Mes krepiaimės ne tik į New Yorke lietuvių, bet norime, kad mūsų prašymą išgirstų ir kaimyninių kolonijų lietuviai.

Mes neturime asmens, kaip kun. Sugintas Chicagoje, kuris dieną iš dienos keliautų, prašydamas aukų Vasario 16 Gimnazijai. Bet lietuviai tie patys ir Chicagoje ir New Yorke ir kitur. Jie visada jautrūs šalpos reikalams ir duosnūs pagalbos ištisčiai rankai. Paskelbė šį vajų, mes nesikreipsime į Jūs asmeniškai nei laiškais, nei bėsimės į Jūsų namo duris, beldžiamės tik į JŲSŲ ŠIRDIS. Atrakinkite jas.

Nereikia aiškinti, ką reiškia mums Vasario 16 Gimnazija. Ji tokių sunkių metų, kaip šie, dar neturėjo, turint galvoje nepaprastai šaltą žiemą. Ji yra išvakarėse didelių, jai būtinų statybų. Jai niekad taip nereikėjo mūsų pagalbos, kaip dabar. Jos gyvavimas daugiausiai priklauso nuo mūsų, Amerikos lietuvių. Šiuo metu ji yra vienintelė pasaulyje tikrai lietuviška gimnazija. Kaip tokią, ji privalo būti mūsų garbės ir pasididžiavimas.

Todėl, MIELAS LIETUVI-E, paskaitės šį mūsų prašymą, tuojau pasiųsk savo auką Vasario 16 Gimnazijai, išrašydamas čekį ar money orderį vieno iš žemiau pasirašiusių būrelių vadovo vardu ir adresu.

Vajus baigiamas kovo 10 d. parengimu -- Madų Paroda, kurios visas pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai. Paroda įvyksta Brooklyne, Ridgewood Lanes salėje, 1001 Irving Ave., 5 v. p.p. Tautiečiai, atvykę į parodą, galės prie kasos įteikti ir savo auką.

Tad prašome visų geros valios lietuvių vienkartinės aukos.

E. Baltrušaitienė, 608 Grand St., Brooklyn; Prov. J. Makauskis, 102-27 90 Ave., Richmond Hill, N.Y.; E. Mekys, 15558 Green Ave., N.Y.; V. Strolia 524 W. 42 St., N.Y. 36; ir P. Narvydas, 542 Lorimer St., Brooklyn 11, N.Y.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

NEPRIKLAUSOMYBĖ BŪTINA TAUTAI AUGTI IR KLESTĖTI

SVETUR GYVENANČIŲ LIETUVIŲ VAIDMUO

(ISITIKINIMAI, GRINDŽIANTIEJI INT PAŽIŪRAS Į
NEPRIKLAUSOMYBINĘ VEIKLĄ)

Svetur gyvenančių lietuvių visuomeninės veiklos aktyvumas ir variklis yra pareiga savo tautai.

Lietuviui, kurs yra ne Lietuvos valstybės pilietis, arba ir kiekvienam lietuviui tada, kai Lietuvos valstybės veikimas yra sukludytas, pareiga savo tautai nėra susieta su pareigomis Lietuvos valstybei ir ji neturi teisinės prievolės pobūdžio. Bet pareiga savo tautai visada pasilieka lietuvių, žinančių, kad jis lietuvis, savanoriškas dorovinis išpareigojimas, kurį žadina ir kurio apimtį apsprendžia jo įgytasis lietuviškas tautinis susipratimas ir jo pergyvenamasis savitarpinės lietuvių savybės jausmas.

Svetur gyvenančio lietuvių pareigingumą savo tautai sąlygoja teisinės ir dorovinės prievolės tai valstybei, kurios jis yra pilietis ar kurioje jis gyvena. Bet vengimas net ir taip sąlygotą savo tautai pareigingumą arba apsilėidimas jame nusipelno apgailėstumo ir papeikimo iš sąmoningųjų lietuvių visuomenės.

Pareigingumas savo tautai reiškiasi patvarumu atitinkamoje laikysenoje, arba ir pastangumu atitinkamoje veikloje.

Patvarusis pareigingumas savo tautai yra tokia tautiečio laikysena bei elgesys, iš kurio susidaro savitas tautos gyvenimas.

Pastangusis pareigingumas savo tautai yra tautiečio veiklumas, kuriuo siekiama sukurti ar pagerinti sąlygas savo tautai ne tik savitai gyventi, bet ir augti bei klestėti medžiaginės-ūkinės gerovės ir dorovinio-kūrybinio pajėgumo požiūriais.

Lietuvių tautai, itin šiuo metu, reikia ne tik patvariojo, o ir pastangiojo tautiečių pareigingumo.

Gyventi ir net savitumą išlaikyti tauta gali ir nesusitvarkiusi valstybės pavidalu, arba daugeliu atvejų net ir patekusi svetimos valstybės valdžion. Bet augti ir klestėti tautai palankiausia ir būtina sąlyga bei priemonė yra sava nepriklausoma valstybė.

Tuo įsitikinimu vadovaudamies, manome, jog lietuvių pareigingumas savo tautai šiuo metu itin privalo reikštis pastangomis, nukreiptomis į tai, kad išnyktų kliūtys lietuvių tautai vėl turėti savo nepriklausomą valstybę, ir kad lietuvių tauta galėtų bei būtų pasiryžusi tokia galimybe vėl pasinaudoti.

Tikime, kad taip veikdami, vykdomė žinomą ir nepasikeitusią lietuvių tautos valią.

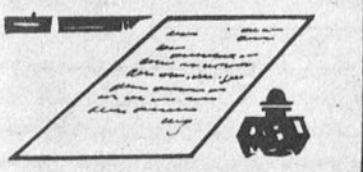
Tikime, kad visi, kas tik esame tam tikslui pakankamai laisvose sąlygose, taip veikti turime visos lietuvių tautos įgaliojimą, suprantame ir neabejotinai jos sutikimu patvirtintą ir neatšauktą.

Nepamirškime, kad taip veikti esam įsamiškai pasižadėję.

Ir jaučiamės, jog nepriklausomos Lietuvos valstybės atgavinimą laikytumėm lietuvių tautos labai vistiek būtiną, netgi jei paaiškėtų, kad to siekusi tautos valia beesanti palaužta, ar jei tautos noro ir įgaliojimo taip veikti rebe būtų arba nebūtų nei buvę.

Ne tiek pasižadėjimas, kiek gyvas įsitikinimas tikrumu tos tiesos, kad nepriklausoma valstybė lietuvių tautai yra būtinybė, mums yra lemiamasis ir pastovusis išpareigojimo pagrindas stengtis siekti to tikslo.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Vieno protesto neužtenka

Noriu išreikšti savo pastabas ryšium su Dirvoje spausdintu Lietuvos Diplomatinio Šefo Stasio Lozoraičio protestu UNESCO Direktorijai Paryžiuje.

Tikrai sveikintinas min. S. Lozoraičio budrumas ir veiklus reagavimas į taip dažnus vyriausybinių ir spaudos prasižengimus su istorijos faktais pareiškimuose liečiančiuose Sovietinėje okupuoją Lietuvoje. Tai dar kartą įvyko ir su UNESCO išleista knyga "Rasių ir tautų lygybė SSSR". Pastarasis įvykis dar kartą rodo, jog mums seniai laikas sužinoti nemalonius gyvenimo faktus ne tik apie UNESCO, bet ir apie visą UN, tai yra apie Jungtinių Tautų organizaciją. Pergyvenome gandro ir Kalėdų senelio legendų sugriuvimą, pergyvenime ir pasakas apie taip vadinamą "taikos ir laisvės saugotoją ir gynėją" supliuškimą.

Štai šiek tiek informacijos apie UNESCO, pradedant UNESCO di-

rektorais, kurieten pirmu smuiku groja: Generalinis Direktorius -- Rene Maheu -- Prancūzijos kairysis (partiečiai niekuomet nestatomi direktoriais ar ministrais, kol raudonųjų perėmimas neįvykdytas 100%, atsimentate?); Gen. Dir. pavaduotojas -- Pavel Ivanovič Eršov -- SSSR; Vicedirektorius švietimo reikalams -- Vladimir Marlmowski -- SSSR; Viršininkas vidurinio mokslo reikalams -- A. Jegalova -- SSSR; Socialinių mokslų divizijos viršininkas -- Georgi Skorov -- SSSR; Gamtos mokslų skyriaus direktorius -- Victor A. Kovda -- SSSR; dokumentų skelbimo divizijos vertimų skyriaus viršininkas -- M. Kuznečov -- SSSR; spausdinių skyriaus vyr. ryšininkas -- Valerija Berioncova -- SSSR; kultūrinės veiklos skyriaus vyriausia bibliotekininkė -- T. Biellaeva -- SSSR; auklėjimo atitinkimo rūmų programų specialistas -- Sioma Tangujan

LIETUVĖS MOTERS IR ŠEIMOS DUOKLĖ TAUTAI

E. ČEKIENĖ

Beveik prieš dvidešimt metų priversti apleisti savo kraštą, išvykome su didžiu pasiryžimu iškovoti savo tėvynei laisvę, gyvenant laisvuose kraštuose. Vieną šią idėją gyvename, dirbame, aukojamės, pagal išgales atiduodame savo įnašą, o kiti numojame ranka.

Kelias į šios idėjos įgyvendinimą vis dar tebėra ilgas ir sunkus. Mūsų tautinė patriotinė dvasia turi būti ne vien tik gyva, bet tvirta, kaip plienas, nes ne tiek kardas nugali pasaulį, kiek dvasia. Tai žinojo jau mūsų bočiai. Iš kur jie sėmė stiprybę, kada dar "anei rašto anei druko jiems turėt neleido", kada jų vaikams rusai graždankas į rankas bruko? Gi mes dabar, mokėdami daug kalbų, turėdami pilną laisvę, nesistengiame įsigilinti net į savo spaudos puslapius, pasitenkindami tik paveikslukus pažūrėję. Todėl nenuostabu, kad mūsų tautinės dvasios stiprybė silpsta, kad nebe vienas jau užsimiršta ir kas yra mūsų Tėvynės prieša.

Kalbant apie šių dienų mūsų kelią į laisvą, nepriklausomą tautos gyvenimą, tenka nors trumpai prisiminti ir tautos praeity nuię tą kelią, kovų ir aukų rezultatus ir tik tada, vilties nunustojant, jų pramintu keliu eiti toliau.

Kaip žinome, tada kelią rodė aušrininkai ir varpininkai su dr. Jonu Basanavičium, dr. Vincu Kudirka ir kitais romantikais idealistais, naujai atgimstančiais inteligentais priešaky, kurie savo

idealu buvo pasirinkę: laisvą, nepriklausomą Lietuvą, nusikračiusią bet kokių svetimų valdovų ir jungų, žengiančią išvien su kitomis laisvomis tautomis, siekiančią aukštesnio gerbūvio ir aukštos vakarietiškos kultūros bei mokslo.

Šio idealo siekti nebuvo jiems lengva. Svarbiausia dėl to, kad lietuviška spauda buvo uždrausta ir Lietuvos žmones pasiekdavo tik slapta gabenama per sieną. Tačiau ji buvo mielai skaitoma,ėjo iš rankų į rankas, rizikuojant gyvybe ar išstrėmimu. Ir tada, spaudos draudimo laikais, iškilo lietuviškos moters ryškiasmenybė ir ji atliko nepaprastai didžius darbus, talkindama atgimimo skleidėjams. Dauguma moterų, kurių rankose buvo ne vien šeimos, bet ir visos Lietuvos ateitis, tautinį darbą dirbo neišėjant už šeimos ribų: mokė vaikus lietuviškai skaityti ir rašyti, sugėbėjo perduoti jiems, jog verta ir būtina savo tėvų kalbą ir raštą mokėti, būtina tėvynę mylėti ir už jos laisvę aukotis.

Lietuvai prisikėlus, šeimos auklėjimo rezultatai, pastangos ir ryžtas, daugiausia slėgę lietuviškos moters pečius, neliko be atgarsio. Atgavus Lietuvai laisvę ji susilaukė tinkamos pagarbos ir įvertinimo, anksčiau nei kituose kraštuose, siekiant jai teisių lygybę su vyrais.

Teisingai sakoma, kad "namų židinyje yra žmonėms skirta ir pati saugiausia gyvenimo atrama. Anglo namai yra jo pilis. Šeimoje žmonės gyvena, kad galėtų veikti pasaulio platybėse. Kas namus praranda, praranda ir savo dvasios pusiausvyrą..." (Darbininkas, 1957, I, 10).

Kad galėtume savo namus vadininti lietuviška tvirtove, turime suprasti savo pareigas šeimai kilniausiaja prasme. Tai plačiai nagrinėja žymi vokiečių rašytoja Gertruda von Le Fort, išskeldama moterį ne vien kaip viliojančią ir gundančią, puošnią savo mažo pasaulio egoistę, bet gelbstinčią ir pasiaukojančią, modernią ne vien rūbais, bet ir dvasia. O praeities lietuvių tų vertybių savyje turėjo, nes kaip gi ji būtų galėjusi pati mokytį savo vaikus rašyti ir skaityti, pati būdama beraštė? Kaip ji savo vaikams perduotų kultūrinės vertybes, pati jų nepažindama? Kaip ji paruoštų gerus visuomeninius, pati būdama antisociali ir už ką ji, pagaliau, būtų išsikovojo teises balsuoti, visai nesidomėdama politika?

Todėl anų pirmųjų mūsų atgimimo skleidėjų nueitas kelias į Lietuvos laisvę tebėra mums, iš-eivijos lietuviams ir šandie tinkamas pavyzdys. Ir anų laikų tvirta lietuviška šeima tebėra nesikeičiančiu pavyzdžiu dabartinės iš-eivijos šeimai, kuri, nors pati iš prigimties nesikeisdamas, yra veikdama ir keičiama gyvenimo sąlygų.

Šeima, būdama visuomeninio gyvenimo širdis, žmonijos progreso talkininkė, to progreso yra giliai ir neigiamai paliesta. Dabar ji pradeda išieiti iš natūralių prigimties dėsnų. Žmogaus gyvenimui progresuojant ir reikalaujant didėjančią, vedusieji, o dar svarbiau, vaikai darosi vis ilgesnį laiką atskirti vienas nuo

kito. Ir kai vakare visi šeimos nariai jaučiasi pavargę nuo ilgo darbo ir reikalingi poilsio, nebelieka energijos kūrybiniam šeimoms židiniui, o ypač vaikų auklėjimui. Tada pajuntama stoka šeimyninės harmonijos. Vaikai per dieną būdami mokykloje ar darželyje, yra atiduoti kolektyviniams auklėjimui, nevisada tinkama kryptim vedamam. Jie, vakare grįžę namo, yra išsilgę jaukios namų šilumos, dažnai jos neranda. Išvargę, nervingi tėvai nepajėgia išklausti vaiko problemų ir dalintis su juo įspūdžiais. Vaikai, kartą nusivylę, šeimos prieglobščio ir draugiškos šilumos pakaitalo ima ieškoti už namų sienų, vyresniųjų draugų tarpe. Ir tas nejuociom silpnina ryšius su tėvais bei gimtaisiais

namais.

Jei daugelį paklaustume, kam tenka atsakomybė, sprendžiant šeimos bei vaikų auklėjimo problemas, kurių nebūtų gyvenant savame laisvame krašte, gautume tikriausiai tik vieną atsakymą -- moteriai. Tačiau, šių dienų iš-eivijos lietuvių griežtai užprotestuotų, nes mūsų šeimos židinio rūpesčiai, apsaugojimas jos nuo nutautėjimo, naujų laikų neigiamų įtakų, yra visos šeimos židinio atsakomybė. Tai šeimos tiesioginis dalyvavimas savo tautos rezistencinėje kovoje už Lietuvos laisvę.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS PREMIJA — 250 DOL.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1963 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI. Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1963 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkaltėti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo. Tačiau autorius nenustoja teisių premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną. Tas pats autorius konkursui gali atsiųsti ne daugiau, kaip dvi novelės.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gažinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS

**-TELEPHONE-
Cleveland Trust
WHEN MONEY IS A MUST
MA - 1-1660**

**PHONE ABOUT LOANS
DAY OR NIGHT**

**The Cleveland Trust Company
72 Convenient, Complete Banks**

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

Vilius Bražėnas
Stamford

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

Viešnage pas Bendruomenės ir Kultūros Fondo nenuoramas

Alb. Valentinas

Sibiriškiems speigams čirškiant, tvoroms pykstant bei nuožmioms sniego pūgoms siaučiant Chicagoje, JAV LB centro vyriausieji rabinai pasikvietė laikraščių korespondentus ir šiaip svečius, anot jų "pasišnekėti šiltoje svetainėje prie karštos kavutės". Žinoma, toksai dalykas dideliai romantiškas, kada už lango verda tikra balta pekla... Tačiau atrodo, jog didesnioji korespondentų ir svečių dalis pakelyje išlėdo į ledus ir gaisrininkai turėjo juos išlaisvinti savo kirvuokais...

LB centro valdybos pirmininkas Jonas Jasaitis nupasakojo, jogei Bendruomenė yra užplėnusi eilę darbų ir naudingų lietuviškų darbų ir žygių. Beveik visie darbai šiuo momentu yra "de-

gantieji": paruošimas ir išleidimas vadovėlių liuanistinėms mokykloms, sutarėjimas ir gelbėjimas jaunuomenės nuo paskendimo nutautėjimo jūrose ir daugybė kitų darbų, kuriuos Bendruomenė yra nusistačiusi įvykdyti.

-- Nu, tai ir vykdykite greitai, -- tyliai ištare nekuri svečias.

-- Vykdyti tai vykdyti, ale kad tam pinigų reikia, -- spyrėsi Jasaitis. -- Solidarumo įnašų, toli gražu, tiems darbams nėra iš tolo nepakanka. Todėl Bendruomenė ir paskelbė piniginių aukų vaujų visus tris mėnesius -- sausį, vasarį ir kovą. Kiti pyksta, kam Bendruomenė įmaišiusi į vaujų ir vasario mėnesį. Girdi, vasaris priklauso išimtinai ALT... O aš

sakiau ir sakau, kad visai nesvarbu kam svietas auchoja, bile tik auchoja. O pinigus padėti turime

LB Centro valdyba išsiuntinėjo apylinkėms 15,000 vokelių su atsišaukimais, prašant lietuviško svieto pinigines paramas. Ir laukia, turbūt, tų vokelių grįžtant su doleriu, kitu, kaip žuvis vandens...

Apie bendruomeniškas bėdas dar kalbėjo Švietimo Tarybos pirmininkas Ignatonis, LB Kultū-

Mesiu, dukrele, savo sparną: Palik sūnelį vargų vargti.

Puslapis iš "Gulbė karaliaus pati"

kur. Visokių plyšių ir plyšelių -- gulbės. Štai kad ir Bendruomenė. Kur tik kam prireikė pinigų kokiam reikalui įvykdyti, tuojau ir rašo raštą trumpą ir drūtą Bendruomenėi -- duokite pinigų! Kaip į užburtą aruodą. O iš kur tų pinigų paimti, kad kepturė visada tuščia...

ros Fondo pirmininkas kun. St. Šantaras ir kt.

Tą patį lediniais šaltą vakarą prie karštos kavos puoduko įvyko ir LB Kultūros Fondo naujai išleistas knygutės "Gulbė karaliaus pati" krikštynos. Tai Vikt. Petravičiaus dailiai iliustruota pa-

saka vaikams. Bet dėl raidžių didumo, ją gerai galės pasinaudoti ir senimas. Pirmoji laida išleista Kaune 1937 m., čia dailiai perspausdinta antrąja laida.

-- Tai septintasis Kultūros Fondo leidinys per septynis jo gyvavimo metus, -- sakos knygelės krikštaitė, to fondo pirmininkas, kun. St. Šantaras. -- Juk puiki dovanėlė pradedančiam skaityti lietuviškam jaunimėliui...

-- Alvudas yra nuoširdžiai dėkingas Kultūros Fondui už šią brangią dovanėlę lietuviams vaikučiams, -- pareiškė Alvudo veikėja ir žurnalistė Z. Juškevičienė.

-- Bet sakykite, ar neprikibs kas nors... -- nusigando tūlas. -- Sakys, negana, kad Bendruomenė gerokai apgriovė Altą, o dabar vėl ima kištis į Alvudo reikalus...

-- Ne, ne. Tai kaip tik prisidės prie išugdymo pilnutinio žmogaus.

Čia pat buvo parduota kelios dešimtys knygelės egzempliorių. Pirkto ir tie, kurie namuose neturi mažų skaitytojų.

Ta proga paklausiau kun. Šantarą:

-- O kiek ištikro yra parduota prof. Vac. Biržiškos "Aleksandryno" I tomo?

-- Rodos, tik apie 15 knygų. -- Nu, nejaugi tiek mažai jau mes beturime liuanistų, ar liuanistika besidominčių žmonių? Juk tai monumentalus a.a. prof. Vac. Biržiškos veikalas, viso jo gyvenimo didžiausias darbas liuanistikos mokslo ir lietuvių kultūros bei raštijos istorijai. Ką mes dabar čia sau leidžiame?..

-- Ir aš nebesuprantu, ką svietas sau galvoja? -- susiėmė galvos Kultūros Fondo pirmininkas. -- Tiek pinigų nesigallėjome tam istoriniam, kultūriniam veikalui. Ohio Lietuvių Gydytojų

Draugija paaukojo "Aleksandrynui" išleisti 1,000 dolerių. O knyga guli sau rami...

-- O kaip yra su "Aleksandryno" II ir III tomu?

-- Il tomas jau įpusėtas spausdinti, o III atiduotas rinkti. Bet kas bus, kas bus ir su šiais tomiais? Su lietuviška knyga jau visai prasti popieriai...

-- Bet reikia kas nors daryti. Šaltais žiemos mėnesiais paskelbti kokį išmintingą šūkį...

-- Vyrai, nepirkime lietuviškų knygų! -- pridėjo visada giedrios nuotaikos kun. St. Šantaras.

Šis nepalaužiamas lietuviškos dvasios vyras ir visų parapijiečių gerbiamas kunigas, iš grynai lietuviškos ir vienos iš seniausių mūsų Dievo Apvaizdos parapijos Chicagoje "lietuviybės labui", neseniai perkeltas į grynai airišką parapiją Melrose Parke, netoli Chicagos.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

PADĖKA

Pedagoginis Liuanistikos Institutas, ruošdamas Mikalojaus Daukšos atminimą, susidūrė su tokiais specialiais darbais, kaip pvz. raštų parodos vitrinos padarymu ir kitais, kurie išeina iš Instituto programos ribų. Tuos medžio, stiklo skaldymo ir kitokių darbus, reikalaujančius specialių įrankių ir specialaus įgudimo, atliko dail. A. Valeškos meno studijos tarnautojai bei darbininkai pagal paties Valeškos paruoštus eskizus. Dail. Bronei Jameikienėi, Romui Sakui, R. Šerėnui ir dail. A. Valeškai, kuris yra ir Instituto Lietuvos meno istorijos lektorius, už trijų savaičių darbą neėmusiems jokio atlyginimo, Institutas reiškia viešą nuoširdžią padėką.

Minėtu asmenų, o ypač dail. Valeškos ir dail. Jameikienės meniniai darbai, atlikti drauge su Instituto studentais, yra reikšmingas įnašas ne tik Institutui, bet ir viešajam mūsų kultūriniam gyvenimui.

Instituto Vadovybė

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• Lietuvių Dienos -- poeto Bernardo Brazdžionio redaguojamas iliustruotas žurnalas. Sausio mėn. numeris. Pasižymi savo aktualiais reportažiniais pasikalbėjimais, gausiomis iliustracijomis, parodas lietuvių gyvenimo svaresnius įvykius ir žmones.

Šiame numeryje pagrindiniai vaidmenys tenka Lietuvos atstovui Brazilijoje dr. F. Meieriui ir konsului Jonui Budriui, Klaipėdos sukilimo vadui.

Australijos lietuvių skautų jubiliejinė stovykla

Australijos lietuviai skautai stovykloje poilsio metu.

A. Budrio nuotrauka

Australijos lietuviai skautai pratęsdė didįjį Australijos lietuvių sąskrydį, įvykusį Adelaidėje 1962 metais baigiantis. Skautų jubiliejinę (45 skautavimo metų) stovyklą truko iki 1963 m. sausio 11 d.

Stovyklą suorganizavo Lietuvių Skautų Australijos Rajono vadovybė. Ji vyko Mount Browford kalno (apie 30 mylių nuo Adelaidės) papėdėje, kurioje dominuoja gražiai išauginti pušynai.

Adelaidės skautai (Vilniaus tuntas) šiuose pušynuose stovyklauja jau visa eilė metų. Didesnio masto stovyklos, paprastai, vykdomos kiekvienų metų pradžioje, o mažesnės -- mokyklų atostogų metu (gegužės ir rugsėjo mėnesiais).

Jubiliejinę stovyklą dalyvavo 200 skautų, atvykusių iš įvairių Australijos vietų. Jai vadovavo Lietuvių Skautų Rajono vadovas V. Neverauskas (adelaidiškis).

Skautų organizacija Australijoje labai daug, jeigu ne daugiausiai, prisideda prie lietuviškumo išlaikymo jaunimo tarpe. Jų stovyklose, jų sueigose dominuoja Lietuva (gyva tauta ir pavergta valstybė). Skautų bukluose kiekvienas kampelis kalba apie Lietuvą ir lietuvių. Lietuvių kalbą, kurią jaunimas vis mažiau ir mažiau naudoja ir kurios beveik jau negirdėti sporto aikštėse, dominuoja skautų stovyklose ir sueigose. Jie dainuoja lietuviškas dainas, seka pasakas, diskutuoja. Skautai čia yra gyvas tęsinys to, kas pradeda lietuviškose savaitgalio mokyklose.

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos suvažiavimas, vykęs sąskrydžio metu Adelaidėje, tarp kita ko nutarė sustiprinti dėmesį lietuviškam jaunimui. Ryšium su tuo. 1963-ji metai Adelaidėje paskelbti jaunimo metais. Vietos apylinkės v-ba šaukia jaunimo organizacijų ir kul-

tūrininkų pasitarimus jaunimo reikalais. Numatyta visa eilė kultūrinių popiečių, kuriose programos praves pats jaunimas. Kasmetinė jaunimo šventė Adelaidėje šiemet norima prvesti ypač iškilmingai. Vietos (Vilniaus) skautų tuntas jaunimo metų proga pradėjo akciją įjungti į aktyvų skautavimą galimai didesnę jaunimo skaičių.

Australijos skautai virto talkininkais visoms bendruomeninėms organizacijoms. Jie yra pats judriausias elementas lietuviškumo židiniuose -- Lietuvių Namuose, kuriuos jau įsigijo visos didesnės lietuvių kolonijos Australijoje.

V. Radzevičius

Žiemos išvargintas?
Čia jums dvelkteli PAVASARIS!

home and flower show
CLEVELAND PUBLIC HALL • MARCH 9-17

DANCING WATERS
a musical fountain of everchanging beauty!

14 "In & Out" Gardens

WALK-THRU HOME
OF FUNCTIONAL ELEGANCE

250 Home & Garden EXHIBITIONS

Sutau- PERKANT IŠ
pykite 25¢ ANKSTO
BILIETUS!

Parduodami pas visus gelininkus, sodininkus, klubuose, ir miesto bilietų parduotuvėse Burrows ir Richman Bros. Krautuvėse iki antradienio, kovo 5 d.

75¢

Demokratijos sukūriuose ⁽⁴⁾

Staigus ir netikėtas Klaipėdos krašto sukilimas vokiečių visuomenės iš pradžių dezorientavo, ir spauda jį įvairiai komentavo. Tačiau vokiečių vyriausybė jį palankiai vertino, nes juo iš Klaipėdos krašto buvo šalinama lenkų įtaka. Lenkijos įsigalėjimas Klaipėdos krašte vokiečiams buvo pavojingas. Vokiečių vyriausybės atstovas von Pannwitz ragino freištatinkus sukilėlius netrukdyti. Tą patį darė ir jo įpėdinis, vokiečių vyriausybės atstovas Wedel.

Klaipėdos sukilimo keriški žygiai nebuvo tinkamai derinami su politiniais veiksmais, nors sukilėlių štabas ir turėjo politinių reikalų patarėją dr. J. Purickį. Sausio 17 d. sukilėlių direktorijos pirmininkas E. Simonaitis Didžiosios Britanijos, Italijos ir Prancūzijos vyriausybės pasiuntė plačią notą, kurioje nušvietė sukilimo eiga, prašė atsaukti Petisnę ir evakuoti prancūzų kariuomenę. Nesulaukęs ir savo notą atsakymo, sausio 19 d. pasiuntė antrą notą, kaltindamas prancūzų kariuomenę nesilaikant paliaubų sąlygų ir prenešdamas, kad į Klaipėdos uostą įplaukę vienas anglų ir du prancūzų karo laivai ir iškėlė desantą. Ir šioje notoje E. Simonaitis reikalavo atsaukti Petisnę, prancūzų kariuomenę ir karo laivus, nes, to nepadarius, sukilėliai panaudosią visas galimas priemones.

Tą pačią, sausio 19, dieną Šilutėje buvo suauktas Krašto Gelbėjimo Komiteto plenumo posėdis, jame dalyvaujant įvairių lietuvių organizacijų atstovams, ir priimta deklaracija, skelbianti, kad Klaipėdos kraštas jungiasi su Lietuvos respublika, kaip josios autonominė dalis, likdamas visiškai savarankiškas mokesčių, švietimo, kulto, žemės ūkio, socialinės apsaugos ir kitose vidaus administracijos srityse, kaip tatau anksčiau jau buvo Klaipėdos krašto organizacijų deklaruota ir 1921 m. lapkričio 11 d. Steigiamojo Seimo rezoliucijos patvirtinta.

Sausio 24 d. ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris inž. E. Galvanauskas Seimą supažindino su Gelbėjimo Komiteto plenumo posėdžio priimta deklaracija, o pats Seimas priėmė rezoliuciją, sveikinančią Klaipėdos krašto gyventojus, kurie visam pasauliui proklamavo savo tvirtą valią amžinai susijungti su Lietuvos Respublika. Seimas taip pat iškilmingai patvirtino 1921 m. lapkričio 11 d. Steigiamojo

ALEKSANDRAS MERKELIS

Ištrauka iš spausdinamos monografijos ANTANAS SMETONA

Seimo rezoliuciją, kuria deklaruojami principai būsimiems Lietuvos respublikos bei Klaipėdos krašto saviterpio santykiams nustatyti, ir pavedė vyriausybei panaudoti visas priemones šiai rezoliucijai įgyvendinti. Tą Krašto Gelbėjimo Komitetas savo sausio 19 d. deklaracijai įvykdė Klaipėdos krašto prie Lietuvos prisijungimą *de facto*, o Seimas savo rezoliucija tą jo žygį legalizavo.

Sausio 25 d. į Klaipėdą atvyko ypatingoji Aliantų Komisija, kurią sudarė Prancūzijos atstovas Clinchant, Anglijos -- Fry ir Italijos -- Aloisi. Ši komisija gyventojams išleido atsišaukimą, kad norinti atstatyti tvarką ir sudaryti laikinę vyriausybę, o Gelbėjimo Komitetui įteikė ultimatumą, reikalaujant demobilizuoti sukilėlius. Gelbėjimo Komitetas, atsakydamas į ultimatumą, paklausė, ar tatau reikią karo paliaubų nutraukimą? Ypatingoji Komisija tuojau atsakė, kad paliaubos tebegaliojančios, bet jos nariai savo atstovaujančioms valstybėms pranešė, kad Gelbėjimo Komitetas nesutinkąs demobilizuoti sukilėlių. Tuo pat metu sukilėlių kariuomenės vadovas Jonas Budrys Ypatingąją Aliantų Komisiją išpėjo, kad jis, remdamasis karo stoviu, pavartosiąs visas griežiausias priemones prieš tuos, kurie kėsinsis nuversti revoliucinę valdžią. Direktorijos pirmininkas E. Simonaitis, demonstruodamas, kad jis visiškai nepaiso Ypatingosios Aliantų Komisijos grasinimų, į direktoriją pakvietė dar Gelbėjimo Komiteto du atstovus, būtent: dr. Vilių Gaigalaitį ir ūkininką Kristupą Lekšą.

Tokiu tatau didžioji įtampa tarp Klaipėdos krašto sukilėlių ir Aliantų metu A. Smetona, kaip Lietuvos vyriausybės augštasis įgaliotinis Klaipėdos kraštui, su savo sekretorium A. Merkiu 1923 metų sausio pabaigoje išvyko į Klaipėdą. Kiek jo diplomatinė misija sunki, jis patyrė iš pat pradžių. Pasak B. K. Balučio, pirmasis posėdis Klaipėdoje buvęs audringas. Prancūzų komisaras Petisnė režęs pamokslą ir grasęs. Visuo met rams A. Smetona, savo ir Lietuvos savigarbą išlaikydamas, švelniai atsakęs:

— Aš čia ne mokinsys, bet Lietuvos įgaliotinis ir buvęs Lietuvos prezidentas.

(Bus daugiau)

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Draugija SSSR tautų kultūrai pažinti

Brooklyno Vienybės pradėtasis kavoliškas "trečiasis frontas" nėra joks naujas išradimas komunistinės propagandos bei pasalinės infiltracijos senoje ir išbandytoje praktikoje. Kaip visur kitur pasaulyje, taip ir nepriklausomoje Lietuvoje jis buvo panaudojamas atvejais.

Ką tik čia prisiminęs "Trečio Fronto" ir "Literatūros" žurnalo pavyzdžius, kur atvirai, pusiau atvirai ar daugiausia su naiviu, suklaidintu "liberališku" ir "pažangių" iškamšų pagalba sovietinio bolševizmo kolona toli įkeldavo koją į mūsų šalies visuomenę ir net garbingas mokslo institucijas, norėčiau pridėti dar trečią atvejį, dabar sumanytą laisvajame užsienyje visiškai pakartoti.

Tai buvo Kaune veikusi lietuvių "Draugija SSSR tautų kultūrai pažinti". Sovietinėse knygose, ypač "Lietuvių literatūros istorijos" trečiame tome, skiriant "kapitalizmo epochai", šios draugijos veiklai keliose vietose negailima šilčiausių žodžių ir ko teigiamiausio įvertinimo.

Istorijos 144-145 psl., pvz., džiaugiamasi, kad "draugijos veikloje dalyvavo ir nemaža rašytojų (V. Krėvė-Mickevičius, B. Sruga, P. Cvirka ir kt.)". Pati draugija "stengėsi, kiek tai leido fašistinė vyriausybė, supažindinti Lietuvos visuomenę su Tarybų Sąjungos gyvenimu ir socialistinės kultūros pasiekimais". Ji taip pat puoselėjo "artimesnį susipažinimą su socializmo statybos laimėjimais, padėjo ne vienam lietuvių kultūros ir meno veikėjui pasukti pažangią kryptimi, surasti teisingą idėjinį kelią". Išverčiant šį bolševikinės kalbos žargoną į dabar jau kiekvienam suprantamą kalbą, -- draugija, vadinas, padėjo lietuviams susipažinti su komunizmu ir išauklėti juos komunistais.

Kas pažino Lietuvos gyvenimą ir atsimeina draugijos kilmę, tas neabejotinai sutiks, kad šiuose komunistinio vadovėlio teigimuose tiesos tėra gal tik mažas grūdelis. Draugijos veiklos tikslai ir padariniai pervertinti, šimteriopai perdėti, iškreipti. Tai tik noras pasigirti, kad štai buvo ir tokia draugija, kuri mums pataravo, "stengėsi", "padėjo". Tai lyg ir įrodymas, kad komunistinė sėkla visą laiką buvusi pačioje lietuvių žemėje, net žinomuo- se rašytojuose, ir tik laukusi progos sudygti.

Jūs matote, kad koks iš esmės bebūtų kvailes bolševikinis agitpropas, "dialektinis" praeities aiškinimas yra dažnai labai miklus...

Iš tikrųjų gi, toks draugijos veiklos ir nuopelnų beišimas yra

daugiau burbulas, o nutylima tai, kur draugijos buvimas patarnaudavo bolševikams, pasakyčiau, techniškai.

Pvz., man tiksliai žinomas vienas atsitikimas, netrukus potresio frontininkų katastrofos, kai SSSR tautų kultūrai pažinti su- ruoštos vienos knygų parodos metu Vytauto D. Universiteto salėje, kur atidarymo prakalbą sakė prof. Ignas Jonynas, o dalyvavo draugijos nariai, svečiai ir SSSR pasiuntinybės personalas. Sovietų pasiuntinybės Kaune sekretorius Fechneris tą vakarą panaudojo iš anksto sutartą progą susitikti ir perduoti anuomet tre- čiafrontininkų kurjeriui aktoriui J. Grybauskui vėliausias instruk- cijas ir informacijas, kaip būtų galima ateityje išplėsti artimesnį sovietų ir lietuvių "proletarių rašytojų" bendradarbiavimą. Nors daugiau atvejų pats asmeni- kai nežinau, bet esu tikras, kad draugijos parodos, pobūviai ar arbatėlės sovietų pasiuntinybėje Kaune prieš tai ir ypač po to dažnai patarnaudavo "glaudes- niam susipažinimui" diversinei ir žvalgybine prasme.

Tiesa ta, kad draugija SSSR tautų kultūrai pažinti atsirado ir buvo įsteigta ne tokiems tiks- lams, kaip juos aprašė manomi- nėtas sovietinis veiklas. Lietu- va beveik per visą savo nepri- klausomybės dvidešimtmetį, mat užsienių politikos požūriū buvo tipinga "trečioji jėga", t.y. san- tykiuose tarp dviejų didžiųjų kai- mynų rytuose ir vakaruose užė- mė pusiausvyros ir balansavimo poziciją, kuri jai buvo būtina iš viso ir specialiai Lenkijos atžvil- giu. Buvo žinoma, kad mūsų rytų sąjungininkė Sovietų Rusija jautėsi "skriaudžiama" ir nepa- tenkinta mūsų šaltumu, nes iš tikrųjų Lietuvoje niekas nebuvo suinterasuotas "sovietinės tautų kultūros" pažinimu, išskyrus ko- munistus, kai kuriuos trečiafron- tininkus ir vieną kitą minkšta- pilvį "liberalą".

Prof. M. Biržiškos liudijimu ir kitomis žiniomis, tokią fasadinę draugiją sąmoningai stengėsi įkurti pati mūsų Užsienio Reikalų Ministerija, paprašydama tautos pirmiausia iš mūsų universiteto žmonių, ypač tų, kurie dėstė ru- sų bei slavų literatūrą, istoriją ar teisę. Juk reikėjo ir mums tu- rėti nors šiek tiek įrodymą, kad mes domimės mūsų rytų politinio sąjungininko "kultūrinio gyvenimu". Tokiais sumetimais draugi- jos steigimas galėtų būti laiko- mas patiesinamu ir suprantamu. Ir draugija niekad nebuvo labai veikli, o jos susidomėjimas so- vietine kultūra ir jos pažinimo vaisių skleidimas buvo visai mikroskopinis.

Šia "draugiškumo" ir "susipažinimo" atmosfera veikliau

stengėsi naudoti patys rusai, tiesiogiai per sovietų pasiuntiny- bę ar per draugiją mėgindami periodiškai teikti lietuvių spau- dai vadinamus VOKS biuletenius, kur buvo atsargiai ir mandagiai surašomos neilgos žinios apie kir- kizių, čuvašų ir panašių "res- publiškų" kultūrinę pažangą, vi- sa tai mikliai papildant daugeliu kitokių "socializmo statybos lai- mėjimų" aprašinėjimu. Mūsų spauda menkai tesinaudojo to- mis "informacijomis" ligi 1939 metų, kada sovietų pasiuntinybė ėmė spausti laikraščius, ypač oficiozinį "Lietuvos Aidą" dėti vis daugiau žinių iš biuletenio.

Tuo metu kiek sujudo ir pati draugija, nes po "savitarpinės pagalbos" pakto pasirašymo 1939 m. rudenį ėmė duoti prašymus į- totti į draugiją nariais eilė tokių, kurie jau nujautė, kad greit ateis, liudagiriškai tariant, "alyvų žy- dėjimo dienos"... Šių šviežių iš- verstskūrių galimai įtaikai at- sverti, gerai prisimenu, kaip pa- tinkami Užs. reikalų ministeri- jos pareigūnai Kaune diskreti-škai skatino stoti į draugiją ir kitus kultūrininkus ar laikraš- tininkus, dėl kurių patriotinio ir kieto politinio nusiteikimo nebu- vo jokių abejonių.

Bet šitoks, aišku, kiek vai- kiškas žaidimas tuoj baigėsi su sovietų okupacijos užgrūvimu 1940 m. birželio 15 d.

O dabar ir vėl! Ir jau Ame- rikoje... Kai bolševizmas po de- šimtmečio okupacijos Lietuvoje pasijuto kiek pastoviau įsistip- rinęs, Vilniuje atsirado draugi- ja "kultūrininkams santykiams" su užsienio palaikyti, praktiškai -- su užsienyje gyvenančiais lietu- viais komunistais, komunistizuo- jančiais, su senais išsivais ir labiausia -- su naująja politine emigracija. Jai pirmininkavo bu- vęs sovietinis "užsienių reikalų ministeris" P. Ratomskis, o da- bar -- Amerikoje kiek geriau pažįstamas buvęs sovietų amba- sados tarnautojas Laurynas Ka- počius.

Tik dabar padėtis pasikeitė iš esmės.

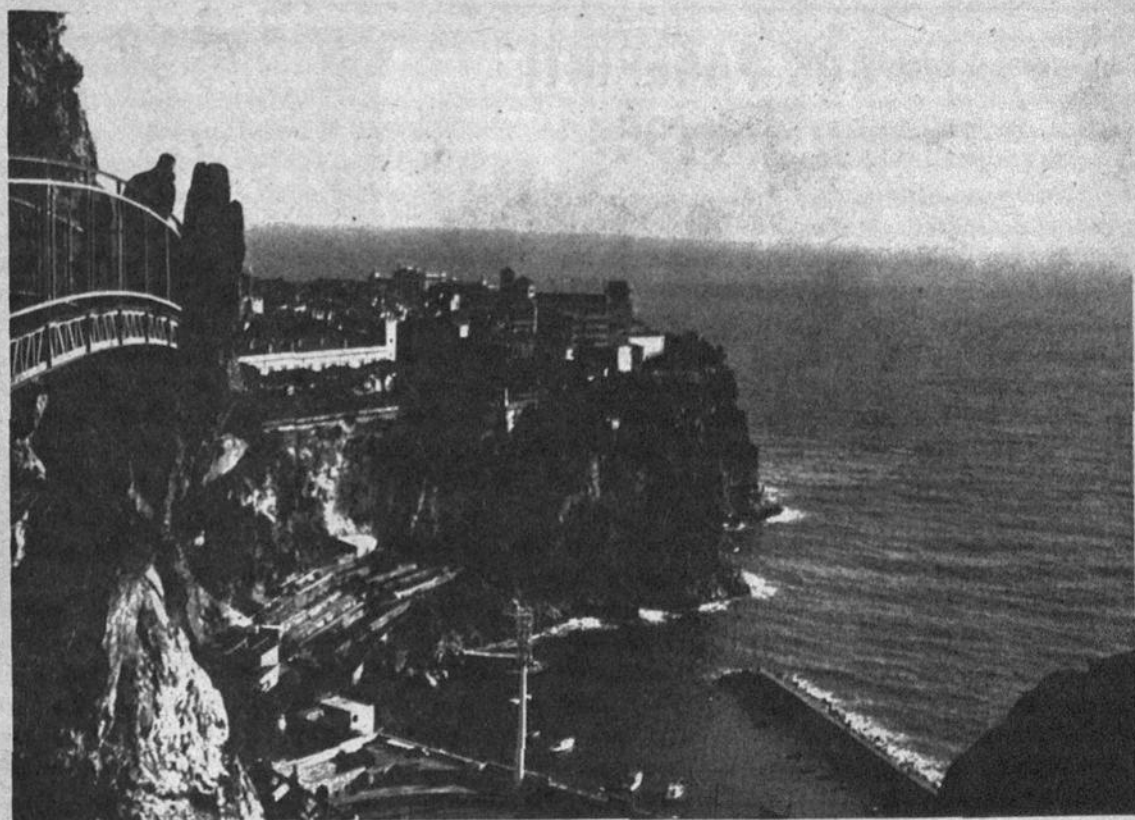
Lietuvoje lietuviams SSSR tau- tų kultūros pažinimo ieškoti ne- bereikia. Visos mokyklos, spau- da, teatrai, kinas apie tai nuolat moko ir šviečia. Daug ir daug tūkstančių lietuvių buvo nemo- kamai išvežti į plačiąją tėvynę ligi Vladivostoko su SSSR tautų kultūra susipažinti vietoje... O rusai, čiuvašai, kirkizai, mon- gojai, kazachai, -- bet ypač ru- sai! -- irgi jau šimtais tūkstan- čių atvyksta į mūsų tėvynę čia- pat ir praktiškai supažindinti lie- tuvių su sovietine kultūra ir so- cializmo statybos laimėjimais.

Likome tik mes užsienyje, vargšai senieji ir jaunieji išei- viai, ignorantai, konservatoriai, atsilikėliai, bėdiniai atplaišos, dar tinkamai nesupažindinti su vie- nos iš SSSR tarybinių tautų -- lietuvių tautos kultūra!

Štai kas, mano nuomone, at- sitiko gėdingiausio Amerikos lie- tuvių gyvenime perėjus metais. Anoji Kauno draugija SSSR tautų kultūrai pažinti, stovėdama ant savo laisvos žemės nepriklausomo- joje valstybėje, galėjo mėginti, jeigu labai jau reikia, daugiau ar mažiau susipažinti su Krem- liaus pavergtųjų tautų kultūra ir jo "socializmo statybos laimėji- mais". Bet kad laisvas Amerikos lietuvis būtų viešai, nesivaržant ir neraustant raginamas dabar pažinti, geriau suprasti ir įver- tinti vienos iš papildomai užgro- bytų SSSR tautų -- lietuvių tautos "sovietinę kultūrą" ir jos "so- cializmo statybos laimėjimus", tai anksčiau patriotinės mūsų vi- suomenės tarpe buvo dar negir- dėta.

Kam ši misija atiteko?

Naujų institucijų Amerikoje, rodos, nebereikėjo. Yra gi čia "Laisvė", "Vilnis", "Darbininkų Literatūros Draugija", dar kiti "objektyvių" sovietinės kultūros gerbėjų židinėliai. Bet jie visi žinomi, aiškūs, nusibodę, nusene,

Liliputinė Monaco valstybėlė, Prancūzijos pašonėje prie Viduržemio jūros, kurią, kaip sakoma, ga- lima apeiti nesurūkius cigarėtės...

VISI DAROMĖS EMIGRANTAIS...

V. ALSEIKA

Jei būna proga, reikalas ke- liauti po Europą ir ypač jos pa- grindine susisiekimo priemone -- geležinkeliais, tai šių dienų keleivis ar turistas įžūrės vieną būdingą bruožą: per visus euro- pinius kraštus nuolat zuja tūks- tančiai įvairiakalbų užsieniečių. Jei anksčiau tokioje Italijoje, Prancūzijoje (ypač Paryžiuje) ar Vokietijoje, ypatinai Bavarijoje ar ties Reinu užtikdavo JAV tu- ristus, tai šiandien anglų kalba jau dalinai pradeda nykti. Itali- joje vasaromis šildosi, egzaltuo- tai gėrisi jūra ar džiaugiasi pa- plūdimy patogumais bent 7 mi- lijonai vokiečių, o Vak. Vokietij- joje 1962-63 m. miestų vaizdai, žvilgsniu į stočių sales labai pri- mena karo metą -- visur knibž- da svetimšaliais darbininkais. Jų dabar priskaitoma ligi 800,000, ir tik iš Italijos atvykusių bus apie 300,000 iš Ispanijos -- 100,000, Graikijos -- apie 90,000 ir t.t.

Tai jau eilė metų trunkančios krašto gerovės įrodymas. Nors atsiranda jos susyrvavimo po- žymių, kai kurių grėsmingų sim-ptomų, tačiau tik ateinantįjį keli mėnesiai išryškins ateities vaiz- dą, nors iš kitos pusės, Vokietij- jos ateitis teikia labai daug neži-

negabūs. Patys savo jėgomis ir priemonėmis jie nieko nebeap- maulkintų. Reikėjo paieškoti ir su- rasti ką nors kitoniško.

Ir taip jau šmaikščiai lėmė likimas, kad naujas trečiafron- tininkų židyns, V. Kavolio dar va- dinamas "nekomunistiniu fron- tu", įsižiebė ir pradėjo spikstėti rausvomis žarijomis sename tautiniame Amerikos lietuvių laik- raštyje, Brooklyno Vienybėje. Tai yra gėda mums visiems, ypač gėda tautinei srovei. Pats nuodi- jimo veiksmas nėra gėda, o tik pavojus. Bet veržiškas leidimas nuodyti yra daugiau, negu gėda.

Gausūs praeities patyrimai ir visos dabarties apraiškos aiš- kiai rodo, kad tos rūšies "tre- čiosios jėgos", "trečioji fronta", "pasaulinės taikos sąjūdžiai", "liaudies demokratų kongresai" ir net "nekomunistiniai blokai" geriausiai tinka nesuvokiančio- je visuomenėje skleisti "arti- mesnį tarpusavio susipažinimą" ir visokių prieštaravimų chaosą, o taipgi skaldyti, mulktinti, nuody- ti ir kai kam gal iš to susidaryti ir kiek geresnį pragyvenimo šai- tinį.

Tam jie ir įsisteigia.

nomųjų. Eilinis gyventojas, pa- klaustas, kaip jis žiūri į ateitį, jums atsakys: ateitis? Man ji ne rūpi, man tik aišku, kad ūkine ge- rove esu patenkintas, kad man nieko netrūksta, kad galiu kas va- sarą vykti atostogų į užsienius, kad nėra didelio sunkumo įsigyti ir auto mašiną... Jau kitas reika- las, kad tie visi žmonės, iš pa- viršiaus patenkinti, vis dėlto jau- čia vidinį nerimą, jų tarpe įžiū- rėsi blaškymąsi ir ypač kai ku- rių dvasinių, kultūrinių pareigų ar poreikių aiškų apleidimą. Jei spręsti iš televizijos programų, filmų, iliustruotų žurnalo teikia- mos medžiagos, bulvarinių -- mi- lijoninio tiražo -- spaudos, galė- si teigti, kad Vak. Vokietijos gy- ventojų dvasinis lygis -- smunka. Tačiau, tai platesnė tema.

Italai čia, italai ten, pasakytum prisiminęs Rossinio operą apie Sevilijos kirpėją. Jų pilna vokiš- kų miestų, miestelių gatvėse, juos užtiksi "self-service" krau- tuvėse, kinuose ir ypatingai trau- kinių vagonuose. Visi keliauja, maišosi tautybės ir pagal rašy- toją Remarką, neseniai po 14 me- tų vėl aplankiusi Vak. Berlyną, žemės rutulį vyksta toks inten- syvus gyventojų judėjimas, kad esą, jau kiekvienas mūsų virst- tas emigrantu...

Italams vokiškiai šaltai kelia šurpą ir nenuostabu, kad Kalė- doms bent pusę jų pajuda Alpių link ir keliauja į gimtąją Kalab- riją, Siciliją ar Adrijos pakraš- čius. Judėjimas tiek didelis, kad nuo 1956 metų jau organizuojami specialūs traukiniai -- "treno speciale".

Gruožio 22 d. pajudėjus iš Vokietijos pro Šveicariją, Ita- lijos ir Prancūzijos link, maz- ginėje, nedidelėje Horb stotyje įsėdus į tarptautinį greitąjį trau- kinį, vėl atgijo jau prieš pusant- rų metų patirti vaizdai -- kaip pa- si- keitęs Vokietijos vaizdas! Ilpi į vagoną ir stebi: kiekvienas italas tempiasi bent tris sunkius laga- minus, dar ir virvėmis sutvir- tintus. Aišku: jis vak. Vokietij- joje, fabrike ar žemės ūkyje ar gatvėje kanalizacijos grovius be- kasdamas gerai uždirbo, sutaupe,

(kas mėn. sugeba Italijon pa- siųsti po 125 dol.). Įsigijo įvairių odinių, nyloninių, tekstilinių ga- minių ir dabar visa tai gabena savo Graziellai, gyvenančiai ku- riame nors Sardinijos kaime, o gal šalia Siennos, Salvatore čia ne vienas, čia jis stebi ir daugiau italų ir ties kiekvienu jų -- la- gaminių kalnas... Italai kalbės, jie šnekins netolimo Singen įmonės mašininkė -- Doris, o šioji, pri- siminusi kelių metų atostogų pa- tirtį Italijoje, susikalba itališkai, aiškina, kad jau greit šveicarų siena, kad jai teks išlipti. Arri- veredci, Doris -- sušunka italai ir vėl įsitraukia į ilgąs kalbas apie kainas Vokietijoje, lygina jas su itališkomis, skundžiasi dėl brangaus maisto, bet giria prekių kokybę...

Jei Europoje siaučia tikra žie- ma, o žieminė ypatingai aštri, ir savo šalčiais primenant 1939- 40 ir 1946-47 m. žiaurias žiemas Vokietijoje (ir Lietuvoje) -- taigi, žiemą ir traukiniais keliauti --

vargas. Šveicarijoje pradėjo grįžti sniego lavinos. Ziuriche girdimas įspėjimas -- traukinį teks nukreipti į Simplono tunelį, nes ties Gothardu tos lavinos už- pūstė traukinį.

Atsiveria nuostabių vaizdai -- saulės apšviesti Alpių didieji kal- nai. Gal ir gerai, kad traukiniai tiek daug vėluoja, šiaip tuos kal- nus būtų pravažiavęs naktį.

Nuobodžiūti netenka ir ilgai traukiniai stovint, nes, čia pat italų porėlė, pagal romaniškųjų tautų paprotį, laisvai glebesčiuo- jasi, o čia, žiūrėk. Milano ita- las ispanui aiškina, kad Franco atstovaujantis diktatūrą ir jis visai nėra krikščionių demokratų par- tijos priešaky, kaip įsitikinęs... ispanas. O iš kito skyriaus pasi- girsta akordeono garsai su O sole mio...

Keturias valandas pavėlavęs traukinys įrieda į didžiulę Mila- no stotį ir beveik visi italai iš- nyksta. Jie persės į kitus trauki- nius Venecijos ar Romos link. At- siranda jau kiti keleiviai, vyks- tą Genova uosto link, čia ir ku- nigas ir smulkus valdininkas ir signorina Maria su juodaplauke anūke. Ilgai Milane prastovėjęs traukinys, pagaliau, pajuda į pro- langą stebi sniego likučius. Taip, čia gilios žiemos dar neįjūta, jau daugiau į pietus ir žmogus net ir nenuvoki, kad kitą Kūčių dieną, vidurinėje Europoje nusiaubs pa- tys stipriausi šios žiemos šal- čiai. Traukinys trumpai stab- teli vienoje kitoje stoty, vis ma- tai tuos plačiabrylius italų dva- sininkus (išpopuliarintus Don Ca- millo filmuose) ir... vis vieną ki- tą traukinio lankiančią juodbruvę gražuolę. Gal ir teisingai buvo paskelbta, kad gražiausios mo- terys -- Italijoje, nes juk kiek- viename perone aptinkti po vieną ar dvi Ginas Lollobrigidas.

Pagaliau, Genovos uostas. Did- miestis, vid. Europos vartai į Vi- duržemio jūrą, miestas turtingas savo architektūros paminklais, garsus savo monumentalinėmis kapinėmis.

Bandau keisti pinigų, rūpi pa- skambinti į Prancūziją dėl įvyk- sio kelių valandų pavėlavimo ir įsigyti kokį sumuštinį. "Mes kei- čiamo tik banknotus, ne monetas, -- nurodo cambio biuro tarnauto- jai. O man reikia tik už telefoną sumokėti kokius 500 lirų ar pan. (mažiau 1 dol.), -- ir... aiški- nimai nieko nepadeda. Pavyksta rasti 10 Dm, banknotą, užtat ir atsiranda reikalas... visas liras išleisti. Stotyje italai skuba, tem- piasi lagaminus, garsiai ginčija- si, o užkandinėje -- bare nepa- rasti vikrus padavėjai žaibo greitumu pastumia alaus ar kar- taus Campari stiklus. Niekur ne- pastebėsi jokios bilietų kontro- lės stotyje, tad ir galvoji, kad Vo- kietija gal vienintelė taip apsun- kina keleivius, savo "sperrėse", įeinant į peronus ar išėinant, tik- rindama bilietus, laikydama šim- tus tarnautojų. Tokių tikrinimų dabar nėra nei Austrijoje, Itali- joje, nei Prancūzijoje.

Pagaliau, Marselio kryptimi, pagal Viduržemio jūros pakraštį, pajuda traukinys. Pažvelgi į laik- rodį -- jau 26 valandos prasėdė- tos vagone, pralauktos stoty... Dar valanda, ir traukinys jau du- da ties Viduržemio bangomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by Vnesheposilorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei per- kant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntini- niams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir neoni- kamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- NEW YORK, 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N.Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue DI 4-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. 359 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 608 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HAMTRAC, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue Tel. 233-8030
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio, 21 Fifth Ave. RI 3-0440
- YONKERS, N. Y., 235 Neppenhan Ave.... GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ... AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N.J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

PASTANGOS PAGERINTI ŽMONIŲ SAVYBES

DR. STEPONAS BIEŽIS

Kai Charles Darvinas 1859 metais paskelbė savo garsiąją evoliucijos teoriją pasaulio mokslininkai nepaprastai ją susidomėjo. Tik jam nepaprastai stipriai pasipriešino religijai autoritetai. Pagal Darvino teoriją visa gyvybė išsirutuliojo iš paprasčiausių formų, iš kurių per milijonus metų atsirado skirtingos gyvybės rūšys ir veislės. Tuo pat keliu atėjus ir dabartinis žmogus, kurio pirmieji pirmtakai buvo visai kitokie, primityviškesni savo išvaizda, struktūra ir intelektu. Darvinas teigė, kad besikeičiančioje aplinkoje išliko tik tokia gyvybė, kuri mokėjo ir galėjo tinkamai prisitaikinti prie naujų gyvenimo sąlygų, atseit, silpnosios gyvybės nepajėgusi išlikti pakitėjusiose sąlygose, turėjo žūti ir žuvo.

Evoliucijos teorijai atsirado entuziastingų pritarėjų, galvojančių, kad aplinkuma ugdo stipresnę ir, tuo pačiu, geresnę gyvybės formą. Žmogus, pakeisdamas aplinką tikslia kryptimi, galės ir privalas išauginti tobulėję žmogus. Tokia galvosena atrodė logiška ir laikinai ano meto mokslininkams, kai kam teikiant vilčių žmonių savybės pagerinti.

Vienas iš tokių entuziastų buvo nepaprastų gabumų ir neišsėmiamos energijos anglas Sir Francis Galton (1822-1911). Jis su visišku atsidėjimu dirbo šia linkme ir įkūrė veiksmingų organizacijų įvairiuose kraštuose superžmonijai sukurti. Įrodymui, kad tai neprieštarauja gamtos įstatymams, jis surinko daugybę pasižymėjusių šeimų geneologinių istorijų, kuriomis tikrinėjo abejojančius, kad vaikai paveldi savo tėvų išsimokslinimą, fizinę struktūrą ir kitas įgytas charakteristikas. Vadinas, reikia kurti išmokslingas šeimas, sutuokti gabius vyrus su gabiomis moterimis ir tt. Iš tokių vedybų gimę vaikai su tėvų potencialais. Tokiu būdu kiekvieną sekantį kartą būsianti tobulėnė ir kelių kartų eilėje išaugianti superžmonija.

Toji galvosena gali atrodyti graži, patraukli ir net žavinga. Tačiau gamtoje veikia įstatymai ne visada derinasi su žmogaus pageidavimais. Tiesa, kad yra atsitikimų, kuriuose vaikai paveldi tėvų savybes, bet ne jų gyvenime įgytas charakteristikas, kaip: išsimokslinimą, fizinio pajėgumo išvystymą ir tt.

Tikrovėje, ką žmogus atsiekia savo pajėgomis, savo darbštumu, neatsižvelgiant kas jis būtų, paveldėjimu neperleidžiama savo vaikams. Taigi, išmokslintų tėvų vaikai negimsta mokytais. Gydytojų, advokatų, inžinierių ar bankininkų vaikai negimsta daktarais, advokatais, inžinieriais ar bankininkais. Kad tokiais būtų, jie patys tas profesijas turi išmokti, kaip kad gimusieji iš visiškai nemokšų tėvų.

Tikrasai paveldėjimas reiškiasi Mendelio išaiškintais įstatymais, kurie yra pastovūs, nes remiasi genų pastovumu. Tik gerai nustato ir perleidžia dar negimusiam kūdikiui visas jo savybes, tiek fizines, tiek intelektualines. Kai šis nesugriaujamasis faktas paaiškėjo ir daugiau išpopuliarėjo, Galtono teorijai ir jos pasekėjams buvo sudurtas mirtinas smūgis.

Kryžiamo keliu, kaip jau anksčiau esame dėstę, yra galimybė išvystyti skirtingas savybes numatyta kryptimi. Gyvuliuose ir augmenijoje šie vyksmai jau ne naujiena. Kad šio tikslo pasiekti yra būtinos dvi sąlygos: visiška kryžiamo kontrolė ir daugybė kryžiamo generacijų. Bet ir šiais moksliniais metodais iki šiol žmogus nepajėgė išvystyti

naujos veislės, kuri aiškiai išsiskirtų iš esamų. Kas pasiekta, tai aiškesnis jau esamų savybių išryškėjimas.

Žmogaus savybės pagerinti iš pat pradžių sutinkama visa eilė sunkumų, kuriuos šioje socialinėje santvarkoje neįmanoma nugalėti. Pirmia, kas turi teisę nustatyti ir paklusti kuria kryptimi siekti žmogų gerinti? Nuomonių įvairiausių, o bendro sutarimo nepasieksi. Jauni žmonės tuokiasi pagal savo valią, visai negalvodami apie bent kokį savo rasės gerinimą. O griežtą kontrolę, kaip su gyvuliais, negi įvesi. Į tai būtų žiūrima, kaip į savotiškos vergijos įvedimą. Trečia, tai pareikalautų labai ilgo laiko, sakoma, mažiausia 2500 metų, kad gauti apčiuopiamas pasekmes, jei ir visos kitos sąlygos būtų įvykdytos. Žmogus iš prigimties labai vertina savo laisvę, kurią apginti nė savos gyvybės nesigaili. Užtat žmonijos gyvenimas eina savą, natūralų gyvenimą su visomis jo pasekmėmis.

Šioje vietoje reikia skirti žmogaus socialinę, kultūrinę ir ekonominę gyvenimo eigą, su tikslu siekti geresnio gerbūvio ir saugumo. Šią eigą pats žmogus ir tvarko, keldamas gyvenimo lygį, nors nekuriais sukrėtimais atvejais ir regresuoja, ką žmonijos istorija ne kartą įrodo. Žmogaus kultūrinis nepakeičia ir nepakeičia paveldėjimo principų. Civilizacija kartais duoda ir priešingų rezultatų žmonijos rasės gerinimui. Pvz., dėka medicinos pažangai ir gyvenimo palankiom sąlygom, žmonės supaveldimom ligom, tiek protinėm, tiek fizinėm, stropiai gydomi ir visokeriopai globojami, kas suteikia jiems galimybes gyventi, kurti šeimas ir tokius pat nesveikuolius platinti ir kartais net dauginti. Šitokia padėtis nesudaro sąlygų žmonijos rasei gerinti. Primityviose sąlygose silpnesnieji žūdavo, nepajėgdami išlaikyti gyvenimo sunkumų, kas rodo natūralią atranką stipresniųjų naudai. Iš to sekavo veislės gerėjimas, natūralioji atranka, kuri civilizacijos sąlygose nebetenka savo buvusios reikšmės.

Humaniškus požiūrį ir jausmą, kas gi papeiks už teikimą gali-

Dariaus - Gėrėno liuanistinės mokyklos Chicagoje mokiniai Vasario 16 proga suruoštamė minėjimė, atsidėkodami už leidimą mokyklai naudoti patalpomis. Aleksandrui Kumskiui įteikė dovanėlę. Nuotraukojė knyga įteikia N. Baltrušaitė ir R. Kazėnaitė. Dešinėje mokyklos vedėjas Jonas Kavaliūnas.

Chicago Lietuvos tauto skautininkai ir tėvai su savo pagamintais rankdarbiais ruošiasi Kaziuko mugei, kuri įvyksta šį sekmadienį Jaunimo Centre. Sėdi iš kairės: Vaičekonienė, Trečiokas, Krutulienė, Vaičekonis, Cijunelienė, Krutulis, Trečiokienė, Toliušis. Prie ky sėdi Cijūnėlis ir Račūnas.

mybių nesveikuoliams pasidžiaugti gyvenimu, kiek jie sugeba ir išmano, nors, žinoma, tokie pat vargšai juos paseks ateityje. Žmonijai biologiškai tobulėti maža perspektyva. Pati gyvenimo istorija gi rodo, kad žmogaus laimėjimai žengia visuomeninė kryptimi, kas kart iškeliant žmogaus gyvenimo lygį ir sąlygas.

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

• **Dr. Stepono Biežio** 50 metų lietuviškos veiklos suaktyvėjimas įvyks kovo mėn. 16 d., 8 val. vak. Jaunimo Centro didžiojoje salėje, 5620 So. Cleremont Ave., Chicago.

A. L. Tautinės S-gos Chicago skyrė nariams, kurie norėtų dalyvauti skyrė pirmininko Dr. Biežio pagerbime, prašome apie tai pranešti A. Janukaičiui — 7204 So. Albany Ave., Chicago. Telef. HE 4-6204. Skambinti po 6 val. vak. Atskiri kvietimai nebus siunčtinėjami.

• **Kun. Juozas Vaišnys**, S. J. skaitys invokaciją Dr. Stepono Biežio 50 metų visuomeninės veiklos suaktyvėjimo minėjime kovo 16 d., 7 val. vak. Jaunimo Centre. Šį pagerbimą suorganizuoti ėmėsi iniciatyvos Skautininkų Ramovė, o organizacinį komitetą sudaro 20 organizacijų atstovai.

Su šia data supuola ir Dr. Stepono Biežio gimtadienis, nes jis yra gimęs kovo 18 d. Bilietus galima užsisakyti skambinant Pr. Nedzinskui: YArds 7-5980, arba rašant: 4265 Archer Avenue, Chicago, Ill. — vk —

• **Jonas Kazanauskas**, Mutual Federal Savings banko prezidentas, bus pagrindiniu kalbėtoju Dr. Stepono Biežiaus 50 metų visuomeninės veiklos jubiliejiniame minėjime. Būdamas artimas jubilato draugas nuo jaunystės dienų, o kartu ir aktyvus Amerikos Lie-

tuvų Tautinės Sąjungos narys, Jonas Kazanauskas trumpai ir vaizdžiai nušvies jubilato gyvenimą. Vytautas Kasniūnas papasakos apie didžiulius jubilato išgyvenimus. Bus įdomi, trumpa meninė programa, kurią organizuoja Antanas Kalvaitis, buv. Chicago konsulas. Jis bus ir programos vedėjas.

• **Birutės Kemežaitės** dainos rečitalis įvyks kovo 23 d., 7 val. vak. Jaunimo Centro salėje. Šiam savo pirmam pasirodymui, po įtempto 10 metų ruošimosi, solistė sudarė įvairią programą. Prie piano — kompozitorius Vladas Jakubėnas. Šį jauną dainininkę rečitalį ruošia iš meno, spaudos ir organizacijos atstovų sudarytas Komitetas.

• **Kultūros Fondas** stengdamasis surasti ko daugiau lėšų savo darbams, o ypač "Aleksandro" leidimui pasikvietė Toronto "Varpo" chorą duoti koncertą Chicago visuomenei. Koncertas įvyks š. m. gegužės 19 d., 3 val. po pietų Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje.

LAIŠKAI LIETUVIAMS KONKURSO LAIMĖTOJAI

"Laiškai Lietuviams" buvo paskelbė konkursą parašyti straipsnį ar beletristinį dalyką apie kurią nors asmenybę ugdančią savybę.

Pirmą premiją laimėjo rašytojas Aloyzas Baronas

už beletristinį kūrinį, ant — Vanda Frankienė taip pat už beletristiką, trečią — seselė Jurgita (Martytė Saulaitytė) ir ketvirtą — Nijolė Užubalienė už straipsnius.

Šių premijų įteikimas įvyks kovo 9 d., 7 val. vak. Jaunimo Centro salėje. Po to bus solistės V. Kojelienės koncertas. Į koncertą einant aukojama 3-2 dol. Vietos numeruotos, todėl patartina bilietus įsigyti iš anksto, kurie platunami Jaunimo Centre, Karvelio ir Marginių krautuvėse.

VASARIO 16 IŠKILMĖS TORONTE

Vasario 16 iškilmės Toronte. Iškilmingos pamaldos šv. Jono Kr. bažnyčioje. Prie vėliavų stovi skautai, šauliai ir savanoriai.

Prie žuvusių karių paminklo Toronte Vasario 16 proga lietuviai padėjo vainiką. Iškilmėse dalyvavo ir Toronto miesto pareigūnai. Vainiką prie paminklo nešė liuanistinės mokyklos mokiniai V. Vailiulis ir E. Šimkevičiūtė. M. Prancevičiaus nuotraukos

Svarstymai ir nuomonės

JEI LIETUVA BŪTŲ AFRIKOJE...

Prieš trisdešimt metų prof. dr. Kazys Pakštas, nujausdamas Lietuvos geopolitinį netikrumą Nemuno erdvėje, siūlė projektą įkurti "atsarginę Lietuvą" užjūriuose, vykdant planingą kolonizaciją. Šiam tikslui jis 1930 m. tyrinėjo kolonizacijos galimybes Angoloje, Afrikoje, dabartinėje portugalų kolonijoje.

Ta jo idėja tada buvo "neaktuali", nes bent iki 1939 metų Lietuva gyveno ir klestėjo gana ramioje aplinkoje. Ir koks Saliamonas tada galėjo nuspėti tokį žiaurų Lietuvos likimą po II pasaulinio karo, kada Lietuva nesi-rėngė su niekuo kariauti, karo metu buvo neutrali, savo egzistenciją užtikrinusi keliomis taisyklėmis ir nepuolimo sutartimis su kaimynais...

Pakšto idėją pradėję vykdyti, šandien turėtume atsarginę Lietuvą Angoloje arba kur nors Amazonės ar La Platos baseinuose. Pasipildžiusi nauja išeivija po 1944 m. nelaimės, kada žymiai tautos dalis pasitraukė į vakarus, atsarginė nepriklausoma Lietuva būtų priimta į Jungtines Tautas ir gautų visokeriopą pagalbą iš Dėdės Samo, kaip ir kiti kraštai gauna. Turėdami pilnateisį balsą Jungtinėse Tautose, galėtume pridaryti daug bėdos tikros Lietuvos pavergėjams ir žymiai palengvinti lietuvių tautos kamieno vergijos našta.

Šandien, šaukštams esant popiet, ir lietuviams kompaktiškai įsikurti net Hondure nepavyktų, tenka pavydėti juodajai rasei Afrikoje, kur iš vakarykščių bušmenų ar kanibalų kuriamos tautos, organizuojamos naujos nepriklausomos valstybės ir tuojau tempiamos į Jungtines Tautas.

Išvaizduokime, jei lietuviai būtų gyvenę Afrikoje nuo amžių, kad ir pajuode. Šandien būtume buvę suvaryti į nepriklausomą valstybę ir turėtume savo atstovybę JTO. Gal dabartinės kartoms būtų nei šilta, nei šalta, kad neturėtume didelės ir garbingos istorijos su Mindaugu, Gedimiu ir Vytautu Didžiuoju; gal mums būtų nesvarbu, kad mūsų kraujo broliai, kurių tėvai buvę vergais į Ameriką atgabenti, šandien dar neturėtų lygių pilietinių teisių Amerikoje, bet mūsų tauta būtų laisva ir nepriklausoma, kaip ir kitos juodųjų gentys Afrikoje...

Grįžtant prie Pakšto idėjos, tenka prisiminti generolą Tadą Kosciuską. Jis gi, pralaimėjęs paskutinį mūšį prieš Rusiją, greit atsidūrė Amerikoje, kurioje tada dar buvo daug tuščios erdvės. Kad

jis būtų buvęs mormonas ir daugiau pabėgėlių iš Lietuvos aplink save turėjęs, šandien vyrautume vienoje kurioje iš Jungtinių Amerikos Valstybių, kaip mormonai vyrauja ir garsėja Utah valstybėje...

O mūsų buvęs min. pirmininkas Ernestas Galvanauskas atsidūrė Madagaskare tada, kada ir ta kolonizuota sala ruošėsi nepriklausomybei... (Savo laiku Viščičiausko pasidylimas pamažu kraustytis į Madagaskarą irgi buvo "neaktualus").

Gaila, istorijos rato neatsukim. Bet pajaukauti galima, kad ir per ašaras.

Ed. Karnėnas

HELP WANTED MALE

MECHANIC

Immediate opening for well-recommended married man able to perform fleet maintenance. Truck overhaul experience helpful. Continued company growth insures steady income with advancement opportunities.

Apply Personnel Department

United Parcel Service Inc.

4901 Lakeside Ave.

TOOL GRINDER

EXPERIENCED ON-REAMERS DRILLS ETC., AS USED ON CON-OMATIC MACHINES EST. PLANT - NEW BUILDING SEND RESUME TO BOX 200 ATT: BILL 1935 WARRENSVILLE CENTER RD., CLEVELAND 21, OHIO (24, 25)

STRUCTURAL ASSEMBLERS WELDERS

Experienced on Aluminum ALL AROUND MACHINIST FITTERS—CLASS A LAY-OUT MEN

Must be experienced on heavy structural work, able to read blueprints and work night shift.

Bartlett-Snow-Pacific Inc.

6200 Harvard Avenue (25, 26, 27)

HARDCHROME PLATER

Experienced only. Must be able to set-up, and plate all types of work Union Shop. Top wages. Hospitalization and fringe benefits paid for. Call 232-9111

HARDCHROMERS, INC.

7016 Krick Rd. Bedford, Ohio (25, 26, 27)

TURRET LATHE OPERATOR

1A and 2A WS short runs. Close tolerance. Steady work. Must have own tools.

ADVANCE BRONZE & MFG. COMPANY

151 Billman St., Lodi, Ohio 948-1231 (25, 26, 27)

Design Engineer

Design Engineer with brass fitting experience or plumbing fixtures manufacturer. Requires a knowledge of design, tooling and processes such as casting, machining, plating and assembly. Know sources of parts and have a knowledge of plastics, zinc and brass die castings and screw machine parts. M.E. Graduate preferred. Please send resume and salary requirements to Personnel Manager.

INGERSOLL-HUMPHRIES DIVISION

BORG-WARNER CORP., 201 E. Fifth St., Mansfield, O. (25, 26)

HELP WANTED FEMALE

CASHIER HOSTESS WAITRESSES

Immediate openings for qualified applicants. Salary, meals, uniforms furnished. Apply in person to Mr. Dunlap after 4 P.M.

KENNY KING'S

FAMILY RESTAURANT

5836 Mayfield Road

(25, 26, 27)

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS MAISTO DOVANŲ SIUNTINIŲ Į VISUS SOVIETINIŲS KRASTUS. UŽSAKYMAI SIUNČIAMOI ORO PAŠTU. SIUNTINIAI PRISTATOMI PER 7 IKI 10 DIENŲ. ŽEMIAUSIOS KAINOS!!! PACKAGE EXPRESS 1530 Bedford Ave. Brooklyn 16, N. Y.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **ALT Sąjungos Clevelando skyriaus narių susirinkimas** įvyks kovo 3 d. (sekmadienį), 12 val. Lietuvių salėje. Bus aptariami ALT S-gos ruošiamo suvažiavimo klausimai, renkami atstovai ir aptariami kiti aktualūs Sąjungos reikalai.

Valdyba prašo narius susirinkime aktyviai dalyvauti.

• **Clevelando Pilėnų tunte** šiuo metu vyksta skiltininkų kursai. Kursų programą paruošė ir sueigas, kurių numatyta dešimt, koordinuoja tunto lavinimo ir programų padovas v. s. Pranas Karalius. Įpusėtų kursų pašnekėsius ir sueigas pravedė šie lektoriai — Dr. M. Vaitėnas, v. s. Pr. Karalius, s. V. Kamantas ir s. V. Jokubaitis. Balandžio pabaigoje šie kursai bus užbaigti su skautininkų ramovės talka.

• **Vasario 16-to minėjimas** ruoštas šv. Jurgio parapijos mokyklos seselių, įvyko vasario 15 d. po pietų, parapijos salėje. Šiemet minėjimas išskirtinai iš ankščiau ruošų minėjimų, nes jame buvo pakviestas Dr. A. Nasvytis, kurs trumpai ir įdomiai papasakojo mokiniams Lietuvos istoriją. Mokiniais buvo duota proga klausiti, ką jie norėjo žinoti apie Lietuvą, o Dr. A. Nasvytis paaiškino. Mokiniai vėliau išsireiškė per šias diskusijas daug išmoko.

Po diskusijos kiekvienas skyrius pasirodė programoje lietuviška daina, maldele, incenzuotais eilėraščiais, liaudies šokiais. Ypač jausmingai padeklamavo jaunieji vyčiai, 7-to ir 8-to skyrių mokiniai, sustoję prie Lietuvos žemėlapių, nupiešto D. Martytės ir A. Vėlyvytės, sužadindami visus lietuvius mylėti tėvynę, branginti jos kalbą ir kultūrinį palikimą.

Programa buvo įdomi ir neištėsta. Mokiniai ir atsilankusieji tėveliai ilgai atsimins tokį prasmingą Lietuvos nepriklausomybės minėjimą.

• **1963 metų Ice Follies** pasirodys Clevelande kovo 12-24 dienomis. Pasaulio čempionas Donald Jackson iš Canados, 4 kartus buvęs Vengrijos čempionu Istvan Szenes, adagio duetas Willi ir Inge Schilling iš Vokietijos ir visa eilė vietinių čiuožimo menininkų sudaro programą, kurioje akrobatinės, baletinės ir komiškos scenos sudaro momentus, dar neišgyventus jokiam čiuožimo pastatyme. 27-oji Ice Follies laida yra viena turtingiausių ir prašmatniausių

Solistė Aldona Stempužienė koncerto metu. J. Garlos nuotrauka

Išpūdingas Čiurlionio ansamblio balius

Nevienas svečias, įvairiai galvodamas vasario mėn. 23 d. vyko į Čiurlionio ansamblio pirmąjį koncertą — balių. Kokia maloni staigmena! Čiurlioniečių balius, rekordiniu netik svečių atsilankymu, bet ir savita forma, programa, apipavidalinimu, puikios nuotaikos sudarymu ir geru organizuotumu reikia laikyti išpūdingiausiu Clevelando baliumi.

Atvykusieji svečiai tuojau pajuto šeiminių — Čiurlioniečių globą. Juos pasitiko žvalios Čiurlionietės ar balta gėlė atlape pasipuošę Čiurlioniečiai — baliaus pareigūnai. Petro Maželio paruoštas dekoratyvinis koncerto estrados apipavidalinimas ir spalvingas apšvietimas, o Vinco Apantiaus užaugintos gėlės, medeliai ir gausybė orchidėjų savo šiluma padėjo svečiams užmiršti sniego pustymą ir geroką šaltį.

Netrukus ansamblio valdybos pirmininkas Vladas Plečkaitis pakvietė svečius vaišintis Vasiliauskiens vadovybėje gaminiais užkandžiais ir tolimesnį baliaus protokolo vykdymą perdavė akt. Petrui Maželiui, kuris įpravedė baliaus nuotakose.

Ansamblio vadovas muz. Alfonsas Mikulskis baliaus koncertui rūpestingai parinko įdomią, nuotaikingą klasikinę programą.

ledo baletu programų.

Vakarais programa prasidės 8:30 val., šeštadieniais trys, o sekmadieniais du pasirodymai.

Bilietai po 4, 3,50 3 ir po 2 dol.

Koncerto solistė (dažna ansamblio koncertų talkininkė) Aldona Stempužienė solo padainavo Zybello ariją iš Gounod operos Faustas ir dvi Gershwinio kompozicijas: "The Man I Love" ir "Summertime". Su vyrų chorą — Miškų gėlę ir baladę Villa iš Loharo operetės Linksmoji Našlė; su mišriu chorą — Habanera iš Bizet op. Carmen. Kaip ir visada, solistė Aldona Stempužienė buvo stiprios formos, o jos sodrus, aksominis tonas ir dalykių bepriekaištinė interpretacija svečius įjautino ir dar išsiprasė bisui "Sous le ciel de Paris" (padainavo prancūziškai).

Vyrų choras atskirai temperamentingai padainavo J. Dambausko raitelių dainą Gersim broliai, uliaivosim.

Mišrus choras nuotaikingai ir pakiliai padainavo valsą iš Gounod operos Faustas ir matadorus iš Verdi operos La Traviata. Chorui šiuos kūrinius išpildant, šoko baletu šokėja Teresė Stasaitė.

Chorams stilingu ir tikru motu dirigavo muz. Alfonsas Mikulskis.

Solistė Aldona Stempužienė ir choras pianinu palydėjo ansamblio chormeisteris ir Clevelando vyrų okteto vadovas Rytas Babickas.

Visa koncerto programa įkaltino svečius, įsivyravo bendra pakili nuotaika. Grojant Korpi Neo-Lithuania orkestrui, poros sukosi šokių sūkurįje, o kai suškabėjo paskutiniai orkestro akordai "Kolega sudiev, sudiev", svečiai nenoromis skirstėsi namo.

Natūralu, kad organizacijos iš parengimų laukia pelno. Tačiau lyg ir nesmagu, kai jauti pasipinigavimą, o maža šilumos, Čiurlionio ansamblio balius pirmoje eilėje, atrodo, buvo skirtas svečių džiaugsmui ir pagerbimui. Svečias taip ir jautėsi, o salėje kai kurie svečiai sakė: "puikūs menininkai, bet prasti biznieri". Atsakymui tikty austrų filmų režisoriaus Willy Forst žodžiai: "neišmesit pinigų per langą, nesugrąžinsi jų per duris."

Reikia nuoširdžiai įvertinti sumanią, darbščią ir įžvalgią planuojančią Čiurlionio ansamblio valdybą. Jų pajėgumą šis balius patvirtino.

Linkėtina, kad šis balius virstų Čiurlionio ansamblio metine tradicija. Nuoširdžiai laukume

Petras Dauniškis

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis būgalo, rūsys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

NAUJI PASKYRIMAI ST. CLAIR SAVINGS VIRŠUNĖSE

St. Clair Savings prezidentas Paul J. Schneller praneša, kad atskaitomybės skyriaus vedėjas Robert C. Sterbank išrinktas išdininku, Harold R. Swope, buvęs Lake Shore skyriaus vedėju, išrinktas viceprezidento padėjėju ir Robert O. Swope, buvęs Shaker Savings banke, išrinktas antruoju viceprezidento padėjėju.

• **Vyr. Skautininkas s. Eug Vilkas** vasario 3 d. viešėjo Clevelando lietuvių skautų Pilėnų tunte. Po jubiliejinės sueigos, vakare pas Pilėnų tuntin. S. V. Jokubaitį buvo tunto vadovų ir skautininkų sueiga, kurioje taip pat dalyvavo Clevelando ASS skyr. pirmin. fil. A. Senbergas. V. s. Vilkas papasakojo apie Lietuvių Skautų S-gos ir Brolijos jubiliejinį metų planus bei jų stovyklą Atlanto rajone. Jam per paskutinį pusmetį teko aplankyti JAV-bėse ir Kanadoje veikiančius Brolijos vienetus. Ten patirtus išpūdžius ir nuotakas jis perdavė clevelandiečiams. Vakarojimas su Brolijos VS užtruko apie 4 valandas, kol jam teko išskristi tolyn profesiniais reikalais. O. Jokubaitienei sueigos dalyviai dėkingi už sočių vakarienę ir skanius kepsnius su kava.

Vyr. skautininkas inž. E. Vilkas laike pasitarimo tuntininko V. Jokubaitio bute su Clevelando lietuvių skautų vadais.

J. Garlos nuotrauka

* **YRA JAUTRIŲ TAUTIEČIŲ** mūsų kultūriniais reikalais ir lietuvių išlaikymui, kurie neraginami, užsimokėdami L. Bnei solidarumo įnašą, skiria kultūriniais reikalais, ko daugelis jau nebenori suprasti. Už šį nuoširdų supratimą skiriant auką jiems priklauso gili, nuoširdi ir vieša padėka. Štai jie:

Po 7 dol. Dr. M. Vaitėnas, Vincas Juodvalkis.

Po 5 dol. Dr A. Martus.

Po 4 dol. Malvina Rudaitienė, Pranas Ambrazevičius, Ant. Alkaitis.

Po 3 dol. Juozas Jakštas, St. Mikalauskas, Aušra Barzdukaitė, V. ir S. Akelaitis, St. Astrauskas, J. Iganatavičius, Sigitas Pladys.

Po 2 dol. J. Čiuberkis, M. Vinclovas, J. Švarcas, Dr. J. ir I.

Stankaičiai, St. Nasvytis, I ir A. Jonaitis, Alg. Nasvytis, K. ir J. Budriai, Pr. Pračkys, Dr. D. Degesys, A. ir S. Barzdukai, Z. Dučmanas, Kazys Augulis, Edv. Varekojis, Vyt. Senkus.

Po 1 dol. A. J. Kasulaitis, J. Kuzas, St. Orantas, O ir A. Mikulskiai, E. Mazys, F. Modestavičienė, A. Mikoliūnas, R. Valodka, A. Vaiksnoras, Al. Silvestravičius, J. Smetona, L. Nagavičius, L. Kazėnas, Vl. Matulionis, P. Ežerskis, Jonas Zigas, Edv. Steponavičius, M. Dunduraitė.

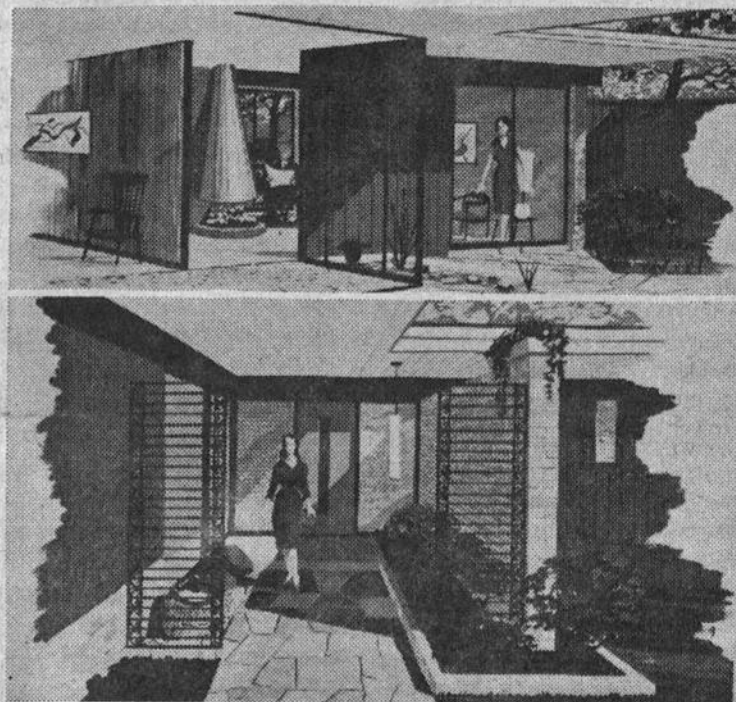
Po 50 centų P. Kudukis, J. Krygeris.

LB Clevelando 1-os Apyl. Valdyba

• **Nyloninių ir kitų lengvų vasarinių medžiagų** šiomis dienomis gavo Lietuvių Prekybos Namai. Medžiagos yra labai gražios raštais ir žemomis kainomis. Jos yra netik labai brangios Lietuvoje, bet ir tinkamos čia pat, vietoje, pasiūdinti gražioms suknelėms. Turime didelį pasirinkimą.

Netoli Velykos. Jau pats laikas siųsti siuntinius, kad juos suspėtų gauti jūsų artimieji Lietuvoje dar prieš Vėlykas. Siųskite per mus ir jūs čia rasite malonų ir greitą patarnavimą.

• **Pajamų mokesčių** blankus pildo Edvardas Karnėnas Baltic Prekybos Namuose, 6905 Superior Ave., šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro. Kitomis dienomis prašoma šaukti telefonu ER 1-4732.

Clevelande atsidarančioje kovo 9 d. gėlių ir sodininkystės parodoje bus įrengti namų dekoravimo pavyzdžiai. Paroda vyks Public Hall nuo kovo 9 iki 17 d.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED
TO \$10,000.00

4½%

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

Your
Savings EARN

4½%

Anticipated
Rate

• 813 EAST 185TH STREET
• 6235 ST. CLAIR AVENUE
• 25000 EUCLID AVENUE
• 26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR
SAVINGS

The Most Beautiful Show in the World

SHIPSTADS & JOHNSON

ICE FOLLIES

OF '63

Limited Engagement - 11 Days Only!

MARCH 12 thru MARCH 24
EVENINGS: Mon. thru Fri. 8:30 PM
SAT: 1:00 PM - 5:00 PM - 9:00 PM
SUNDAYS: 2:00 PM - 6:00 PM

PRICES
\$4.00 - \$3.50 - \$3.00 - \$2.00
Children (under 12) Half Price
Sat. Mat. 5 PM Only March 16 & 23
No Shows - March 20 & 21

ISIGYKITE GERAS VIETAS DABAR!

Bilietai gaunami užsakant paštu ar asmeniškai

Cleveland Arena, 3700 Euclid Ave., Cleveland 15.

Richman's, 736 Euclid Ave., Cleveland 14.

DABAR TURITE PIRMENYBĘ. Geriausius bilietams įgyti, prijunkite čekį ar pašto perlaidą ir sau adresuotą voką.

CLEVELAND ARENA • MAR 12 thru MAR 24

KAS IR KUR?

• **ALT S-gos pirmininkas** Vytautas Atraitis, kartu su Dirvos vyr. redaktorium Jonu Čiuberkiu padarė vizitą SLA vadovybei, kuri prez. P. Dargiui vadovaujama posėdžiavo New Yorke vasario 22 ir 23 dienomis. Svečiai susipažino su SLA vykdomosios tarybos nariais ir Tėvynės redaktorium Ant. Sodaičiu. Ta proga buvo pasikeista mintimis, kurių pagrindine idėja buvo paremta rėmimu ir tolimesniu išsilaikymu tų organizacijų, kurios, kaip SLA, teikia visokeriopą naudą lietuvių visuomenei.

LIETUVOS LAISVĖS KNYGNEŠIŲ SĄJŪDIS kovo mėn. 4 d.

(pirmadienį) 7 val. vakare Amerikos Lietuvių Pil. Draugijos salėje, 368 W. Broadway, So. Bostone, šaukia organizacijų atstovų, visuomenės veikėjų ir visų lietuvių pasitarimą, kuriame bus įsteigtas Lietuvos laisvės knygnešių sąjūdis. Šio sąjūdžio tikslas plauti amerikiečių tarpe anglų kalba išleistas knygas, amerikiečių spaudai parūpinti straipsnius ir visą medžiagą, kuri supažindintų juos su Lietuvos laisvės byla, lietuvių tautos kančiomis ir bendrai kelti viešumon komunistų pavojų. Tokie sąjūdžiai jau įsteigti Chicagaj, Clevelande, Los Angeles, New Yorke ir kt. miestuose. Savalme suprantama, kad ir Bostono lietuviai negali nuo to atsilikti. Prašome visus lietuvius gausiai dalyvauti šiame susirinkime.

Bostone tą sąjūdį organizuoja A.L. Bendruomenės Bostono apygarda. (pm)

ALDONA ŽIBINSKAITĖ, šokių mokytoja, balandžio 14 d. praves Bostono Lapinių linksma vakaryje meninę dalį. Programą išpildys aktorius Vitalis Žukauskas, solistas Benediktas Povilavičius ir Linksmųjų Brolių oktetas. R. Bričkaus nuotrauka

A. L. Tautinės S-gos Chicagos skyriaus nariui

inž. VACLOVUI MAŽEIKAI

ir Jo šeimai, okupuotoje Lietuvoje motinai mirus, gilią užuojautą reiškia

A. L. Tautinės S-gos Chicagos Skyriaus Valdyba

A. L. Tautinės S-gos Chicagos skyriaus nariui

STASIUI VIDMANTUI,

mirus Jo motinai okupuotoje Lietuvoje, nuoširdžią užuojautą reiškia

A. L. Tautinės S-gos Chicagos Skyriaus Valdyba

Mamos netekus, mielas

DAGMARĄ JURCIENĘ

ir

MINDAUGĄ PUODŽIŪNĄ

skausmo valandoje širdingai užjaučiame ir drauge liūdime

Lilija ir Kazys Jonaičiai

Detroito lituanistinės mokyklos I skyriaus mokiniai Vasario 16 minėjime. Nuotraukoje atpažinti: prie vėliavėlės Robertas Leonavičius, raidę L laiko Jonas Alkevičius, I -- Rimantas Janukaitis, E -- Linas Gobis, V -- Daina Kalvinaite ir A -- Rūta Naumaitė. J. Gaižučio nuotrauka

Vasario 16 minėjimai Detroito

Šiafais metais Vasario 16 dienos Detroito minėjimą pradėjo šeštadieninės Mokyklos mokiniai, šeštadienį, vasario 16 d., 12 val. Minėjimas pasižymėjo labai geru organizuotumu, ir buvo atliekamas kiekvieno skyriaus mokinių su savo atskira programa. Minėjimą pravedė L. B. Švietimo skyriaus vedėjas St. Slizys.

Toliau, tą pačią dieną, vakare buvo Korp. Neo-Lithuania jungtinis trijų skyrių: Chicagos, Clevelando ir Detroito Meno ir Literatūros vakaras, skirtas Vasario 16 dienai.

Vasario 17 dieną, 12 val. savo iškilmingoje sueigoje šią dieną taip pat gražiai paminėjo Detroito skautai, ir pabaigoje 3:30 v. v. Vasario 16 dienos minėjimas buvo atliktas D.L.O.C., kuris taip pat, trumpai buvo aprašytas pereinamos savaitės Dirvoje, Detroito skyriuje. J. G.

LOS ANGELES SKAUTAI MINĖJO VASARIO 16

Los Angeles skautai iškilmingai atšventė Lietuvos Nepriklausomybės šventę parapijos salėje, vasario 17 d. Iškilmingoje programos dalyje buvo pagerbtos Lietuvos ir skautiškos vėliavos. Atsistojimu pagerbtas Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras a.a. prof. M. Biržiška. St.

Tamulaitis savo kalboje pažymėjo, kad skautai, švęsdami Lietuvos Nepriklausomybės dieną, kaip tautos gimimo dieną, atnešė tautai savo skautiškas dovanas; tėvynės meilę ir skautišką pasiryžimą vis tobulėti. Skt. V. Pažiūra pasveikino skautus ir palinkėjo jiems ir toliau sėkmingai

Los Angeles šv. Kazimiero parapijos mokyklos mokiniai Vasario 16 minėjime išpildė programą. L. Kančausko nuotrauka

Detroito skautai minėdami Vasario 16 skatina būti stipriems ir nenustoti vilties. J. Gaižučio nuotrauka

S. Lozoraitis, jr., Lietuvos pasiuntinybės prie šv. Sosto sekretorius, tarp Los Angeles lietuvių. Iš kairės: prof. St. Žymantas, St. Lozoraitis, jr., ir Lietuvių Dienų redaktorius B. Brazdžionis. L. Briedžio nuotrauka

P A D Ė K A

Tragiškai mirus mūsų mylimam sūnui ir broliui
A. A.

EUGENIJUI-ALGIUI VALŪNUI

nuoširdžiai dėkojame mūsų prieteliams, artimiesiems ir pažįstamiems pagerbusiems velionį gausiai papuošiant jo karstą gėlėmis ir aukojusiems šv. Mišias už jo sielą, skaitlingai atvykusiems su juo atsisveikinti koplyčioje ir palydėjusiems į kapus.

Širdingai dėkojame visiems asmenims ir organizacijoms žodžiu, laiškais, telegramomis ir per laikraščius pareiškusiems savo užuojautas. Šioje skausmo valandoje išreikštos Jūsų užuojautos buvo mums dideliu nuraminimu.

Reiškiamo padėką, Waterburio "Lietuvos Prisiminimų" radijo valandėlės vadovybei bei programą pravedusiems pagerbiant velionį radijo bangomis.

Apgailėstaujame, kad dėl gausumo nepajėgiamė čia individualiai išvardinti visų, kuriems ši nuoširdi padėka priklauso, bet iš širdies gilumos mes reiškiamo Jums visiems giliausią padėką.

**Genovaitė, Petras ir Laimutis
V a l ū n a i**

St. Lozoraitis, jr., kalbasi Los Angeles lietuvių Tautiniuose Namuose su ALT Sąjungos Los Angeles skyriaus pirmininku A. Mažeika ir L. Valiuku. L. Kančausko nuotrauka

• **Ped. Lituanistikos Instituto išlaikymui** dr. S. ir Dalia Bylaičiai paskyrė 20 dol., dr. R. C. Sidrys — 10, o Elena Jāsaitienė (Daukšos atminimo metu) — 20 dolerių.

ATITAISYMAS

Dirvos Nr. 24 Lietuvių Fondo atsišaukimo antraštėje padaryta klaida. Turėjo būti: 52,000 dolerių sudėjo 126 nariai.

veikti.

Jaunesnės skautės davė žodį, joms kaklaraiščius užrišo ir gražiai pasveikino A. Pažiūrienė, kuri sukūrė jaunesniųjų skautų draugovę ir iki šiol pasiekė gražių rezultatų. Visai iškilmingai daliai vadovavo jūrų skautų laivo vadas R. Gajauskas.

Antroje minėjimo dalyje buvo pastatytas montažas "Tauta kovoje už laisvę". Veikalą parašė ir pastatė Makarevičius. Tai puiki prozos, poezijos ir dainų pynė, kurioje parodoma Lietuvos kova už laisvę nuo pat Mindaugo laikų iki dabar. Butaforija nors ir ne ištaiginga, bet savo pasiekė. Ne vienas žiūrovas braukė ašarą, kai prie Nežinomo kareivio kapo skautukai dėjo gėles. Veikalą režisavo V. Gylis. Skautai su šiuo veikalu - montažu, gali išeiti į platesnę visuomenę, ypač tautinių švenčių metu.

V. Irš.